

АНТОЛЬОГІЯ  
УКРАЇНСЬКОГО ПИСЬМЕНСТВА  
В КАНАДІ

*ANTHOLOGY*  
of  
THE UKRAINIAN LITERATURE  
IN CANADA

VOLUME I.

TOM I.

THE CANADIAN-UKRAINIAN EDUCATIONAL  
ASSOCIATION. WINNIPEG, MAN.

**ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ**

**ВИННИПЕГ -- 1941 -- КАННАДА**

THE CANADIAN-UKRAINIAN EDUCATIONAL  
ASSOCIATION  
1941.

Dr. M. I. Mandryka,  
President.

A. Gospodyn                    M. Evanyschen  
Secretaries

S. Skoblak.  
Treasurer.

АНТОЛОГІЯ  
УКРАЇНСЬКОГО ПИСЬМЕНСТВА  
В КАНАДІ

*ANTHOLOGY*  
of  
THE UKRAINIAN LITERATURE  
IN CANADA

VOLUME I.

ТОМ I.

THE CANADIAN-UKRAINIAN EDUCATIONAL  
ASSOCIATION. WINNIPEG, MAN.

Copyright

by

The Canadian-Ukrainian Educational  
Association

## В С Т У П

Видання антольогії українського письменства в Канаді давно вже стояло на часі. Треба було зібрати в певну цілість зразки української літературної творчості в Новім Краю та в нових обставинах, щоб таким чином ліпше виявити її мистецьку і суспільну вартість і, разом з тим, зробити з неї більш активного чинника культурного поступу. Треба було тим самим обєднати наших авторів, підбадьорити їх в невдячній в тутешніх обставинах праці та вивести на шлях кращих досягнень.

Однаке, всі заходи, що робилися попередньо, не доводили до успіху.

Товариство Української Культури поставило одним з перших своїх завдань скласти і видати оцю „Антольогію,” і тепер горде з того, що це завдання протягом короткого часу здійснило.

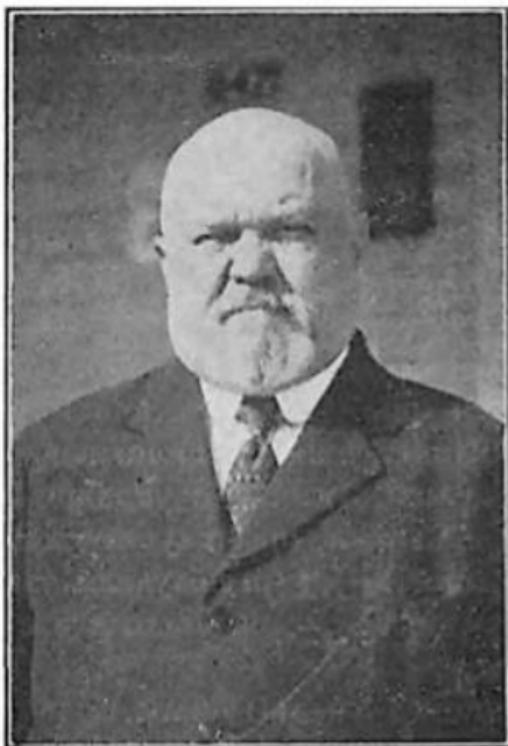
Товариство свідоме того, що ця перша антольогія матиме неминучі хиби і не буде вичерпуючою. При дуже сердечній і дружній допомозі, навіть матеріальній, більшості авторів, знайшлися кілько авторів, що поставилися

байдужно або скептично. Все-ж наша „Антольогія” обнімає все видатніше і краще, що канадійські українці мають.

Товариство Української Культури певне того, що цією „Антольогією” робить дуже цінну, історичного значіння вкладку до скарбниці загальної української культури, а канадійським і американським українцям дає красний подарунок — живе джерело духовної насолоди. Ця „Антольогія” буде також і одним з показчиків української культури в Канаді для англійського і американського суспільства; з цією метою вона видається з коротким англійським текстом.

Нехай же ця „Антольогія” стане дорогою книгою в кожній українській родині, а в школах і для науки послужить добрим підручником канадійського українського письменства.

---



ТЕОДОР ФЕДИК. THEODOR FEDYK

Born 1873.

Один з перших, що видав свої вірші в Канаді. Один з найбільш популярних в свій час, коли українські поселенці масово йшли до Канади авторів. Успіх його віршів полягав на "імігрантських" темах та коломийковім розмірі, що читається найпростішим читачем дуже легко.

Теодор Федик родився 1873 р. в селі Угри-

## ТЕОДОР ФЕДИК

---

нові Горішнім, в Станиславівськім повіті. По скінченню сільської школи батько віддав його на nauку до гімназії в Станиславові, де він перебув два роки. Батько погорів, прийшли тяжкі часи, а через се батько вибрав його з гімназії та віддав до Гнати Полотнюка учитися дяківства в Станиславові, бо тут міг платити пропіянтами.

До Канади прибув 1905 р. Й остав у Вінниці як робітник. Фізично працював, де, лише міг знайти працю. Тимчасом українці напливали масово до Канади, організовувалися в церковні громади, при яких організували також Рідні Школи. Федикови поталасяло з часом стати дяко-учителем.

Під впливом туги за Рідним Краєм збудився в нім поетичний талант до тої міри, що зложив він дев'ятнайцять пісень, які 1908 р. вийшли перший раз друком. Книжку названо "Пісні про Канаду і Австрію".

Пісні витримали шість видань і розійшлися в 50,000 примірниках. Читав їх майже кожний канадський українець. Книжку замовляли також з Европи та зі Злучених Держав. При залізничних дорогах, в лісах, де працювали українці, та на забавах співали уривки пісень таким голосом, яким хотів.

## ТЕОДОР ФЕДИК

---

Стойть явір зелененький  
На бік похилився;  
Приснiv ми ся сон дивненький  
Тим я зажурився.

Приснiv ми ся сон дивненький  
Що я в старім краю,  
Сиджу з своєв родиноньков  
І так розмовляєм:

Давно ми ся мій братчику  
З собою виділи,  
Не можу тя вже пізнати,  
Такий ти змарнілій.

Та чого ж ти мильй брате  
Так дуже змінився,  
Чи ти гризся, чи слабий був,  
Чи може зморився?

Скажи мені брате правду  
Нехай я почую.  
Може я тя з тої біди  
Ше як виратую.

Я ти скажу брате правду  
Навіть не питайся,  
Ось тут стойть моя рідня  
І перше привітаюсь.

## ТЕОДОР ФЕДИК

---

Дуже радбим, брате, сестро,  
Щиро ся звитати,  
Сльози очі заливають —  
Не мож вас пізнати.

Сльози очі заливають  
Сльозів не вгамую,  
Прийдіть д'мені брате, сестро  
Най вас поцілую.

Най но я вас тут пригорну  
До серденка свого,  
Таж ми діти одної мати  
Тай тата одного.

Брате, сестро мої милі  
Рожевій квіти,  
В одного ми тата росли  
Дрібненькій діти.

Не одну нічку мама  
Над нами страждала,  
Яка буде наша доля,  
То нам не вгадала.

Не міг ніхто тоє знати  
Що ся можестати;  
Що мені тра йти в Канаду,  
А вас тут лишати.

## ТЕОДОР ФЕДИК

---

Що мені тра йти в Канаду  
Щоби панувати,  
Вас лишити в Старім Краю  
Щоби бідувати.

Там в Канаді добре жити  
Нема що казати,  
Сто тринадцять моргів поля;  
Є на чім орати!

І худобу тут не трудно  
В Канаді плекати,  
Всюди трави, глянь, як море,  
Має де гуляти.

А дерево на будову  
Соснове простеньке,  
На паливо вибираєш,  
Котре вже сухеньке.

Коли іно йдеш до ліса,  
Як ся не лінуєш  
Взяти стрільбу із собою,  
Певно шось сполюєш.

Як не хочеш стрільби брати  
Возьми си райфера,  
Не хоч курки та заяця,  
То застрілиш рена.

## ТЕОДОР ФЕДИК

---

Маєш мяса їсти досить,  
Щей другим даруєш,  
Продаш шкіру і голову,  
Щей грошей вторгуєш.

Стрілить коли тобі гадка,  
ІЦо зілосьби риби,  
Вийдеш з хати до потока  
Там їй повно здиблеш.

Отже маєш все доволі,  
Що душа бажає,  
Хто прожити хоче в світі,  
Най-сюди втікає.

Хто дістанесь до Канади,  
Добре му тут жити,  
Бо тут нема дармоїдів  
Щоб на них робити.

Бо Канада, то вільний край,  
Так ся називає,  
Чи хто бідний, чи багатий,  
То одну честь має.

А де підеш до роботи,  
Добру платню маєш,  
Чисте ліжко, смачну страву  
Кожний день дістаєш.

## ТЕОДОР ФЕДИК

---

Вжем ся тілько наговорив,  
Ішо аж утомився,  
Хотів собі троха сісти,  
Тай я пробудився.

Пробудився, роздивився,  
І так си думаю;  
Уложу я то до книжки,  
Тай пішли до краю.

Отже я вам милі браття  
Тоє укладаю,  
І в тій книжці я доношу  
Як я проживаю.

Яке життя і здоровля  
У тім вільнім краю,  
Хто ті вірші прочитає,  
То ся здогадає.

Яке життя і здоровля  
Ведесь в моїм домі,  
Здоровлю вас мої браття,  
Всі мої знакомі.

І бажаю Вам всім разом,  
Много літ прожити,  
В щастю, здоровлю і добрі  
Господа хвалити.

## ТЕОДОР ФЕДИК

---

А хто цьому не повірить,  
Най свій розум має,  
Най продає свій маєток  
То переконаєсь.

Як продасть там свій маєток  
Поїде в Канаду,  
Хто цікавий довідатись  
Тому не завадить.

Ви не вірте моїм стихам,  
На мое писання,  
Лучше зробіть в своїм життю  
З тім переконання.

Бо як мудрий прочитає,  
То ся догадає,  
Не все золото, що світиться  
І що десь сіяє.

Не один із Вас там скаже,  
На що він то пише,  
Як у краю фільозоф був  
Так і відтам пише.

Ой я мушу милі браття  
Фільозофом stati,  
Як бим світа не пробував,  
Не знавби писати.

## СЕМЕН КОВБЕЛЬ



SEMEN KOWBEL

Born 1877.

Народився дnia 25 січня, 1877, в місті Борщів, Зах. Україна. Родичі Федір і Агафія з дому Голубець. Батько помер в березні, 1879 р. Остались: сестра Магдалина літ 12, брат Михайло літ 6 і Семен літ 2. У п'ятому році навчився читати поки пішов до школи, від старшого бра-

## СЕМЕН КОВБЕЛЬ

---

та. В девятому році скінчив 3-класову школу в Борщеві. Даліше не було змоги учитись хотій дуже кортіло. Та взявся до книжок, як тільки міг де захопити. Мав замітування до різьбарства. Місцевий парох, покійний М. Гулла, і директор школи в Борщеві, Доброволський, робили старання віддати до різьбарської школи в Закопанім, в Галичині, та опікун не згодився. Відбув військову службу при кріпостній артилерії в Перемишлі. Оженився в році 1902 з Йосифою, з дому Білинська. До Канади виїхав в році 1909 в лютні. Участь в аматорських виставах почав в 14 році життя, як також і в хорі, і продовжує постійно через 50 років до тепер. Писати почав від 15 року життя веселі оновідання, які передавались з рук до рук, але не були друковані. Жарти--поезії почав писати у військовій службі, які також ходили з рук до рук і за які за мало що не попав під військовий суд. Драматичні твори почав писати в Канаді. Тільки одна драма була друкована, в 1920 році, „Дівочі Мрії.“ Вона стала популярною на сценах в Канаді і Сп. Державах, як також і в Зах. України мандрівний театр ім. Тобілевича взяв її до свого репертуару. В рукописах ще не друковані: „Конфіденти“ (5 дій); „Скарб у жебрачій торбі.“ (5 дій); „Недоспівана пісня“

(5 дій); „На Царському суді” (5 дій); „Батурин” (5 дій); „На руїнах” (5 дій). З менших п'єс були друковані: „Вірна Сестра,” „Делегація до Раю,” „Українізація,” „Св. Николай в Канаді,” „Повісився.” Є кілька ще не друкованих. Має досить поважну збірку поезій під наг.: „Цвітки і колочки,” з яких де котрі були друковані в місцевих часописах та календарях. Велика поема-сатира на полі визвольної боротьби, під наголовком: „Птича Революція” готова до друку перша частина, що обіймає 750 шість стихових строф.

Від 12 років життя С. Ковбель в будівляному промислі як столяр-підприємець. Родина: Син Антін, покінчив університет в Манітобі як інженер. Три дочки Оля, Люба і Наталя. Всі покінчили вищу школу в Вінніпегу.

### НЕ ВІРЮ Я

Не вірю є, що Бог з небес ущастливить людину  
І підстяте все відбере за будь яку провину.

Не вірю я, що сонця світ людину оживляє,  
Як босі ноги без чобіт до крові випікає.

Не вірю я, що той багач, що лиш про золото мріє,  
Бо через золото в світі плач, від сліз воно чорніє.

## СЕМЕН КОВБЕЛЬ

---

Не вірю я у тиху ніч, як в полі гнутться лози.  
Не вірю я в старечий сміх, старець смієсь крізь  
словоzi.

Не вірю я у плач діточий, хоч сам ти подивися,  
Дитя втирає слізні очи, а в серденьку сміється.

Не вірю я у людську згоду, хоч світ на ній будують,  
Лиши перестань робить вигоду, побратньому

глузують.

Лиши вірю я у співчуття, що твоїм горем плаче;  
Своє він кине в забуття, бо твоє більш боляче.

В твоїй він радости радіє, в зневірі розважає,  
Піддержить душу, влє надії, з дна моря витягає.

І дітям своїм в заповіті згадає друга свого...  
Щасливий той, що знайде в світі приятеля  
такого!

### З Л У Д А

Вечір як вечір  
Сонце зайшло.  
Роса нависла  
Понад село.

## СЕМЕН КОВБЕЛЬ

---

Люде хрестяться,  
Молитву шепчуть,  
Комарі своє  
За вухом шкrebуть.

А я дивлюся:  
Роззявив рота,  
Де заблукав я?..  
Що за робота?

Ні соловейка  
Чомусь не чути,  
Ані васильків  
Запаху рути.

Хруща бо навіть  
В садку не видно.  
І я забувся...  
Аж мені стидно.

Місяць що правда  
Блістить на небі,  
Чи мені сниться?..  
Забув далебіг

Що я в Канаді  
Не в ріднім краю!..  
Тай весни—Щастя  
Ще забагаю:

### НЕ ЗАБУДЬ БРАТЕ!

Там за морем за широким  
Звідки сонце сходить все,  
Звідки легіть вечорами  
Прохолоду в світ несе.

Там садочки мов віночки  
Кругом низьких стріх цвітуть!  
Де в городцях барвіночки  
Рожі пинші зацвітуть.

Де щебече соловейко  
Під віконцем аж лящесть,  
А у дівчини серденько  
Від кохання аж тремтить.

Де по тяжкій праці в полі  
Ллються пісні по садках,  
Де у бога долі її щастя  
Просять люде в молитвах.

Де природа мов у раю,  
Усміхаєсь до життя,  
Всі турботи, пужда й горе  
Переходять в забуття.

Ниви хлібом ся вкривають  
Кровю зрошені буйні,  
А могили насувають  
Думи про часи сумні.

## СЕМЕН КОВБЕЛЬ

---

Коли за святую волю  
Тисячі лягло вірлят,  
В боротьбі у чистім полю, —  
Тепер тихо в землі сплять.

Тільки слава невмируча  
Тішить серце, тисне грудь...  
Дежто та земля цвітуча?...  
Вгадай брате!.. Мудрий будь.

Це землиця що ти кинув —  
Україна!... Чись забув?...  
Ти за щастям в світ полинув,  
А в тім світі щось здобув?...

Знайшов хліба шматок білий,  
Грошик в хатіся вертить,  
Але щастя не знайшов ти,  
А без нього тяжко жить.

Не забудь же брате рідний  
Тай і дітям розкажи  
Що в неволі люд твій бідний,  
Любов в душі їм вложи.

Щоб любили землю рідну  
Хоч не бачили її,  
Розмалюй їм образ гідно,  
Що було святе тобі.

## СЕМЕН КОВБЕЛЬ

---

Щоби їм не соромитись  
Що Вкраїна иенька їм,  
Научи їх тим гордитись,  
Бо гордитись в них є чим.

Вони тобі вдячні будуть  
Що їм очі отворив,  
І до смерті не забудуть  
Чого батько їх навчив.

І для них тут на чужині  
Осолодою буде,  
Щира згадка про рідну, —  
Де їм рідний люд живе.

---

## ЩИРА ПОЖЕРТВА.

Народу багато в читальні у свято  
Зібрались, цікаві почутти,  
Панотець казали щоб всі ся зібрали,  
Щось мусить поважного бути.

Там дехто з письменних часопис читає,  
То певно розкаже їй громаді,  
Я трохи спізнився, зайшов, роздивився,  
І став собі тихо на заді.

## СЕМЕН КОВБЕЛЬ

---

Бож цікаво знати що будуть читати,  
Що на Україні нового?...  
Хоч тут проживаєш і нужди не знаєш,  
А все думка тягне до свого.

І так я міркую.... Аж тут нараз чую:  
Якійсь незнакомий піднявся,  
Погладив чуприну, по всіх оком кинув  
І так до народу озвався:

“Брати й сестри мої!... Із нужди тяжкої  
Україна кличе з розпухи,  
Припиніть загаду, подайте пораду!  
Влекшіть ті смертельній муки.

Голодній дитині в спаленій хатині  
Подайте хліба шматочок,  
Каліці нужденній в колибі студеній  
Огрійте тісненький куточек.

Зараза ґрасує людей десяткує,  
Хорі без ратунку конають,  
А ляцькі жандарми у страшні казарми  
Людей як отару зганяють.

Усіх що посміли подумати про волю  
На муки що гірші від смерти,  
І сліз тих горячих на лицах козачих  
Нічим ані кому обтерти.

## СЕМЕН КОВБЕЛЬ

---

Надія єдина на тебе як сина  
Що ти ті благання почуєш,  
Радо позбіраєш послідне що маєш  
І рідним на поміч жертвуюеш"....

Скінчив незнакомий... Почули ся стони,  
Понеслись по салі зітхання,  
Ще як хто озветься, терпіння урветься,  
Поллються сердечні ридання.

І гріш свій послідний багатий чи бідний  
Хто кілько при собі лиш має,  
В душевнім спокою, щедрою рукою  
В наставлену шапку вкидає

Сусід коло мене щось тисне у жмені,  
І все щось в кишенах мишкує  
З одної кишені витяг жмут скручений  
Оглянув і в другу пакує.

Врешті засмучений приступив до мене,  
І нишком почався звиняти:  
Хай їх Бог споможе!... Я хоч рад, не можу,  
Немаю де кводра зміняти.

## ОНОФРІЙ ІВАХ



НОНОФРІЙ ІВАХ

Born 1900

Про нього д-р А. Дж. Гонтер таке написав:  
„Щодо його молодечих літ, то скажемо його власними словами: ..Я вродився в Україні 1900 року. Я прожив щасливі дитячі роки в невеличкому селі, крізь яке пропливає річка. Я дуже часто тоді купався, ловив рибу в річці, або в товаристві громадських пастухів пас вівці на сільському пасовиську. Життя на лоні природи мало на мене більше впливу, як два роки шкільної науки в народній школі в селі.” Року 1908-го його батько виїхав з одною дочкою до Канади, а на другий рік приїхала й решта родини, разом з хлопчиком, якого тепер

описуєм. Ціла родина осілася тоді на фармі сорок миль на північний захід від містечка Давфіну, чотири її пів тутешніх миль від школи. Через велику віддалу не було доброї народи відразу піти до школи, однак наш хлопчина добре використав той час, коли міг ходити до школи, і читав книжки на всякі теми. Його перші вірші були надруковані 1917-го року в часопису „Український Голос.“ І це додало йому більше заохоти.

Року 1919-го в осені О. Івах став питомцем Українського Інституту ім. Петра Могили в Саскатуні, де попав відразу до 8-ої класи знаменої учительки, панни Елінн А. Вард, про яку він її досі згадує з великою пошаною.

Походивши трохи до середньої школи в Саскатуні, О. Івах якийсь час учителював. На науку в Саскачеванському Університеті записався 1925-го року, звідки вийшов 1929-го року абсолювентом факультету філософічного. Був лектором української літератури й історії в Інституті ім. Петра Могили в Саскатуні, і в філії того інституту у Вінніпегу. Року 1932-го він став спів-редактором „Українського Голосу.“

## ОНУФРІЙ ІВАХ

---

- ТВОРИ.**
1. Вірші, нариси, короткі оповідання й статті в „Українськім Голосі,” починаючи в літі 1917 р.
  2. Вірші, нариси й короткі оповідання в „Канадійському Фармерові” від осені 1922 до 1928 р.
  3. Драма „Відлет Журавля” в К. Ф. в зимі 1923 р.
  4. Феєро-драма „Голгофа України” в К. Ф. на весні 1924 р.
  5. Збірочка віршів “Бойова Сурма України,” 8 стор., друкована „У. Г.”, вийшла 1931. р.
  6. Початок сторінки „З царини знання й науки” в „У. Г.” 1932. р.
  7. Поема „Тої, кого світ ловив, та не спіймав,” видана книжечкою, 23 стор., про життя і фільософію українського фільософа Сковороду, 1933. р.
  8. Ukrainian Songs and Lyrics. translated and edited by Honore Ewach. 80 pages, printed by Ukrainian Publishing Company, Limited, in 1933.
  9. Історія Людства, 150 розділів, в „Українськім Голосі” від 1933 до 1936 р.
  10. Голос Землі, коротка повість з життя канадійського, 92 стор., 1937 р., друкована

Українською Видавничуою Спілкою в Ка-  
наді (У. Г.).

11. Початок англійської сторінки в „Народнім Слові” п. з. *Ukrainian at Home and Abroad* by Honore Ewach, В.А., 1937 р.
12. Вірші англійською мовою в календарі Укр. Нар. Помочі на рік 1938.
13. Нарис Історії Великої Британії в У. Г. 1939 1940.
14. Коротка Історія Канади в У. Г. 1940. р.

**ОЦІНКА ТВОРІВ:** Проф. Ватсон Киркконен у своїй антології “Кенедіен Овертонс” пише: „Онуфрій Івах (уроджений 1900 р.) походить з селянського роду з України. До Канади приїхав 9-літнім хлопчиком. Абсольвент філософічного факультету (з 1929 р.) Саскачеванського Університету. Був лектором українського письменства в Українськім Інституті ім. Петра Могили та в Українськім Греко-Православнім Теологічнім Семинарі у Вінніпегу. Тепер співредактором „Українського Голосу.” Вже вийшло три маленькі збірки його віршів: “Бойова Сурма України” (1931); ..Той, кого світ ловив та не спіймав” (1932); та „Українські пісні й ліричні вірші” (1933).. Найбільш освічений та вчений з українських поетів у Канаді. Його

збірка „Українські пісні й ліричні вірші” містить в собі його власні віршові переклади на англійську мову значного числа українських поезій із задержанням української віршової ритміки.”

### КАЛИНА МОВ КРОВ.

Калина мов кров,  
мов низка кораль.  
похилилась в Україні,  
бо гне її жаль.

•  
Четить болю зойк,  
шаліє •десь кат:  
гайда в похід, козаченьку!—  
вмирає твій брат.

Над вишнями дим,  
ридає десь дзвін:  
гайда в похід, козаченьку!—  
катам на здогін.

Вороний готов,  
шаблюка блищить:  
гайда в похід, козаченьку!—  
Вкраїна горить.

Калина мов кров,  
мов низка кораль,  
похилилась в Україні,  
бо гне її жаль.

На весні, 1923 р.

### СКОВОРОДА НА САМОТІ

#### ІІ

Під кущем при шляху  
сів в траву чужинець,  
щоб обвіяв його  
холодочком вітрець.  
Скинув торбу важку  
і поклав на траву,  
тоді з торби наверх  
вийняв книжку нову,  
розложив на траві  
і читати почав,  
що французький мудрець  
про навчання писав.  
Довго книжку читав,  
ні бровою моргнув,  
бо глибоко в думки  
філософа пірнув.  
Аж як спека пройшла,

закрив книжку нову,  
усміхнувся й сказав:  
— „Відколи я живу  
таких книг не читав,  
ще ніхто таких слів  
по книжках не писав:  
„Жийте так, як сама  
vas природа учитъ!“  
Від тих слів вся душа,  
мов від співу дрижить.  
Як на квіти паде  
в спеку зимна роса,  
так на душу слова  
Жана Жака Руса.  
От і диво, що ми,  
без обміни книжок,  
самостійно прийшли  
до подібних думок.

Оця бджілка мала,  
що збирає медок,  
своїм трудом-життям  
вчить подібних думок.  
Тільки щезнуть сніги  
і весна зашумить —  
щоб збирати медок  
бджілка в поле летить.  
А як літо прийде

і квітки зацвітуть --  
як весело бджілки  
поміж ними гудуть!  
Оця бджілка мала  
мирно в труді живе,  
щоб росло в гаразді  
покоління нове."

І скінчив чужинець  
вихвалити бджілок,  
і чоло похилив  
під вагою думок.  
Та не довго тягар  
його серце давив,-  
взяв сопілку мудрець  
і до уст приложив:  
і над жовті поля  
полетіла журна  
тиха пісня села,  
що ворушить до дна  
цілу душу, і грудь  
від тих звуків тремтить,  
бо в них щира любов  
по розлуці тужить.  
А за горем важким  
залунав козачок,  
наче прихід весни,  
наче повний струмок.

ПРИІМІТКА. „Сковорода на самоті” — це тільки уривок з поеми „Той, кого світ ловив, та не спіймав,” написаної в днях 6—11 червня, 1932 р., у Вінніпегу. В першій частині поеми бачимо самого українського мудреця, Григорія Сковороду, і на самоті, і між людьми, а в другій частині чуємо його науку. Поема написана підскочкою ритмікою анапесту, щоб висловити радісний зміст Сковородової науки про життя.

### СЛОВО ПРО КИРИЛА КОЖЕМЯКУ-БОРЦЯ ТА КУРУ ПЕЧЕНІЖИНА-СИЛАЧА

(Уривок з поеми)

Володимир князь, ясне сонічко,  
на коні сидить біло-гривому,  
на сіделечку горіховому,  
при боці його цареградський меч  
сорок і сім раз загартований,  
груди заслонив панцер кований,  
голову прикрив болгарський шолом  
старим віщуном заворожений,  
синім цвітом щит помальований,  
а на щитові визолочена  
рукоять меча трираменна,  
наїжив стрілки стрібний сагайдак,

стремить в небо спис, лук напружений,  
сріблом-золотом сяють стремена.

Володимир князь, ясне сонічко,  
на коні сидить, і на конях всі  
бояри його та дружинники, —  
всі прощаються із киянами.

Володимир князь, ясне сонічко,  
глянув на синів зором сокола,  
глянув на жону зором лебедя,  
очами вірла на дружинників,  
а киянам всім солодких медів  
три копі бочок з пивниць викотив —  
на розраду всім, на прощальний пир.  
Бліснули в гору прощальні мечі,  
і тупіт копит підняв куряву,  
і рушив похід із брам Києва  
Проти ворога- печеніжина.

Пирує-тужитьъ Київська земля,  
виряжає в степ своєго князя,  
своєго князя, ясне сонічко,  
та дружинників, смілих молодців.

II

Чому, річенко, ти ховаєшся,  
в комиші густім укриваєшся?  
— “В комиші густім я скриваюся,  
бо хмар градових я страхуюся.  
Одна із степу насувається,

друга з Києва наближається,  
громом-тупотом озивається”.

Ой нé хмари дві, -- дві рати війська  
прийшли на Трубеж та ї спинилися,  
і рисем-вовком подивилися  
на той бік ріки на противника.

### ЦВІТ ВИШНІ УПАВ.

Цвіт вишні упав  
на чорний шлях;  
а ненька тужить,  
сини в тюрмах

Схилилась лоза,  
вода журчить;  
десь мілій упав,  
дівча тужить.

Десь чайка квилить,  
дітей нема;  
син вдовин в землі  
вже рік й зима.

Барвінок вінцем  
гроби вповив:  
в них соколи сплять,  
що ворог вбив...

ДМИТРО ГУНЬКЕВИЧ



DM. HUNKIEWICH

Born 1893

Народився 30-го вересня 1893 р. в селі Лисовичах, повіт Долина, в Західній Україні. Вчився в сільській школі, де учитель Терлець.

## ДМИТРО ГУНЬКЕВИЧ

---

кий звернув увагу на його видатну пам'ять і здібності а тому просив Дмитрового батька Николу віддати сина до гімназії. Старий Никола не погодився, бо казав, що з Дмитра пана не буде. Однаке, пізніше дав його до виділової школи у Стрию. Та вже у віці 16 років Дмитро виїхав до Північної Америки шукати щастя. По кількох роках він переїхав з П. Америки до Канади на стало. Жив до 1934 р. у Винніпегу, а потім виїхав до Східної Канади. Завжди брав живу участь в українському організаційному, культурному і політичному життю. Був передовим членом "Читальні Просвіти", "Інституту Просвіти", "Народного Дому", "Взаємної Помочі", одним з організаторів часописи "Правда і Воля" і т. ін. Стало писав до українських часописів як під своїм власним іменем, так і під псевдонімами (Дмитревич, Гурцак).

Головний рід творів — драматичні.

### ДРУКОВАНІ ТВОРИ.

Перший твір: драма на 5 дій

**В Галицькій Неволі**, накладом Української Книгарні, Винніпег, року 1921.

"Жертви Темноти", драма на 5 дій накладом видавництва "Русалка" у Львові, р. 1924;

## ДМИТРО ГУНЬКЕВИЧ

---

другий наклад р. 1926.

“Клюб Суфражисток”, комедія на 5 дій  
накладом Театральної Бібліотеки, Львів, 1925;  
другий наклад — 1931; третій 1936.

“Кроваві Перли” драма на 5 дій, накла-  
дом Театральної Бібліотеки у Львові 1926.

“Рождествоњска Ніч”, діточа оперетка  
на 2 дії, накладом видавництва Марс, 1924 р.  
Вінніпег.

“Паньскі Примхи”, жарт на 1 дію. накла-  
дом видавництва Русалка, Львів, — 1928.

“Манівцями”, трагі комедія на 3 дії, на-  
кладом Театральна Бібліотека, Львів, 1931 р.

“На Хвилях Любови”, драматична поема-  
фантазія в трох актах, друкована в часописі  
“Кандийський Фармер”, Вінніпег, 1928.

Крім висше згаданих Д. М. Гунькевич написав ще декілька діточих творів, які вийшли  
накладом видавництва “Промінь” у Вінніпегу,  
а іменно:

“Потомки Героїв”, картина на дві дії;

“Славко в Тарапатах”, водевіль на 2 дії;

“Витай Весно”, віршована картина, на  
1 дію;

“Не Забули”, картина на 2 дії;

“Навчить біда ворожити як нема що в рот  
вложити”, комедія на 2 дії, друкована в кален-

## ДМИТРО ГУНЬКЕВИЧ

---

дарі "Українського Голосу", Вінніпег, 1926 р.

"Ліга Націй", комедия на 4 дії (в другі).

"Рай і Пекло на землі", велика драма з часів панцини на 6 відслон; виставлювана з рукописі.

Багато жарисів, новелів, віршів були друковані в канадійській та старо-краєвій українській пресі і календарях ріжних видавництв.

### ОЦІНКА ТВОРІВ

"Англійська часопись "Фрі Прес" у Вінніпегу, 9 червня 1932 р. писала: Ми віримо і чекаємо коли то Д. М. Гунькевич зачне писати твори в англійській мові, бо се бувби дійсний здобуток для Канади".

Американська українська часопись "Свобода", з 7-го жовтня 1932 р., подаючи біографії канадійських поетів, писала: Д. М. Гунькевич є найбільше видатний плодовитий письменник на американсько-канадійському континенті. Отсе нехай буде Гунькевичови у признання та заохотою до далішої праці на літературному полі".

## ДМИТРО ГУНЬКЕВИЧ

---

Уривок з драматичної поеми Дм. Гункевича.

### “На Хвилях Любови” акт третій

Вже вечоріє! Заходить сонце,  
Кидає промінь в мое віконце;  
Вітрець шепоче, запашно диші,  
Мов до сну просить, легко колише,  
Сонливі мрії мов навіває.  
За ким ти тужиш? Тихо питає.

А я сумую та виглядаю,  
Із тихим вітром лиш розмовляю.  
Тужу за милим. Де мое горе?  
Мое серденько мені говорить,  
Що я вже скоро його побачу.  
На саму згадку з радости плачу  
Бо лих для нього я хочу жити,  
Його кохати, вірно любити...

(Зітхає)

Але й мене він гарячо любить,  
Як тільки прийде, то приголубить.  
А мое серце аж умліває..  
Чи ти скучала? — зараз питає.  
Я хочу завше з тобою бути,  
Щоб твою думку кожду збагнути,  
Бо лих тоді я щасливий буду,  
Як раз на завше тебе здобуду.

## МИХАЙЛО КУМКА



MICHAEL KUMKA

Born 1893

Народився 1893 року в селі Говилів Великий, повіт Гусятин, Західна Україна, де скінчив сельську школу з наукою доповняючою. До Канади приїхав під осінь 1908 року. Зразу працював при розбиванні скель, на залізнич-

## МИХАЙЛО КУМКА

---

дорогах, в лісі, в копальнях, на фармі і в міській індустрії. Відтак через 12 літ провадив рідну школу в Вінніпегу, влаштовував прилюдні виступи з учнями рідної школи. Тепер є постійним співробітником часопису "Українського Голосу" і редактором щорічних календарів цього видавництва. Головний рід творів — гумористичні і для дітей.

### ДРУКОВАНІ ТВОРИ.

Початки руханки серед українців у Вінніпегу, 1925; "Шкільний співаник під нотами, з додатком руханкових вправ", стор. 157, Вінніпег, 1926; "Найкращі загадки й забавки для старих і малих", Вінніпег, 1931; "Українські школи в Канаді", опис уміщений в 1-ім томі праць Українського Педагогічного Товариства під редакцією С. Сірополка, Прага, 1932; "Монологи й діялоги для дітей і молоді", Вінніпег, 1934; "Снії", декламатор в двох томах для молоді і старших, Вінніпег, 1939. Статті і вірші друкувалися в Українському Голосі, в календарях Укр. Голосу і Канадійського Українця, у львівському щоденнику "Діло" і в журналі "Світ Дитини", якого він був співробітником від 1924 до 1939 року.

**Оцінка творів.** "Українська Енциклопедія"

ВІДТЯВ.

Маляр фарбу розложив,  
Краєвид малює,  
Аж тут сваток підступає,  
Став і критикує.

“Як ви можете малярство  
Так критикувати?  
Адже ж самі не вмієте  
Кисти вруки взяти!”

“Я й не зніс яйця ніколи,  
Та знаю, козаче,  
Коли яйце зовсім добре,  
А коли смердяче!”

1930

ПОБРЕХЕНЬКА.

— Але ж то вже мороз нині!  
Кажу тобі брате,  
Такий мороз, що аж лячно  
На двір вийти з хати!

Це ще не є такий мороз,  
Як то було з року....  
На жаль року вже не тямлю, —  
От мороз нівроку!

## МИХАЙЛО КУМКА

---

Я вдягнувся в два кожухи,  
Та лиш вийшов з хати,  
Аж тут чую, я до землі  
Почав примерзти.

Врешті примерз, та так сильно,  
Що я аж злякався;  
Мусів іти по сокиру  
І нею відрубався!

1931

### ТРАПИЛА КОСА НА КАМІНЬ.

Прийшла кума Явдошенька  
До куми, до хати:  
— Поможіть мені кумасю,  
Пшениченку жати...

“Ой, рада б я іти, кумцю,  
Жать на ваше поле,  
Але ж осет у пшеничці  
Тай руки поколе”.

Прийшла зима. Тамта кума  
Іде до Явдошки:  
“Ой позичте, кумцю люба,  
Мені муки трошки”.

## МИХАЙЛО КУМКА

---

Пішла кума до комори...  
Згодом повертає,  
І до куми сусіденьки  
З жалем промовяє:

— Рада б я вам, кумцю, дати  
Муки в обі поли,  
Але ж осет у мукиці  
Дуже руки коле!

1935.

### ГОВОРИЛА НЕБІЖЕЧКА.

Прийшов дядько українець  
До мазура в гості.  
А було це у суботу,  
Ще й в великім пості.

Поклав мазур хліба й масла,  
Просить дядька сісти,  
Хоч і думав, що хлоп масла  
В піст не буде їсти.

Бере дядько хліб і масла  
Грубо накладає,  
І зо смаком заїдає,  
Мов за пліт кидає.

## МИХАЙЛО КУМКА

---

Мазурові шкода масла, --  
Скоса поглядає  
І до дядька солоденько  
Ось так промовляє:

“Чи знаєте: тепер масло  
Дорого коштує...”  
— Але й добре! — каже дядько  
І єсть, не жартує.

“За цей кусень я пять злотих  
Мусів заплатити...”  
— Але й варта! — каже дядько,  
І знов став мастити.

1932.

## ЖИДИ Й УКРАЇНЦІ.

Скоїлася катастрофа:  
Поїзд з шин звалився.  
Один вагон в рів звернувся,  
Другий лиш скилився.

В тім вагоні, що скилився,  
Жидів повно було,  
То ж у ньому, як в улику,  
Відразу загуло:

## МИХАЙЛО КУМКА

---

“Гевалт! Гинемо! Рятуйте!  
Ми усі побиті!”  
• Кричуть жиди, репетують,  
Мов несамовиті.

А тихенько між собою  
Стали шварготати,  
Скільки мають за переляк  
Грошей зажадати.

А тимчасом під вагоном,  
Що перевернувся,  
Хтось борсаєсь, сопе, стогне,  
Нарешті добувся...

Виліз Прокіп, українець,  
А за ним Микита;  
В цього крижі, в того ноги  
І голова побита.

Глянув Прокіп кругом себе  
І каже до Микити:  
“Утікаймо, бо ще скажуть  
Вагон підносити!”

Не встиг Прокіп до Микити  
Ті слова сказати,  
Оба скоро підвелися  
І почали втікати.

### УТОПИВСЬ ДІДУСЬ.

Стойть хлопець коло моста,  
Жалісно ридає,  
Аж тут якраз попри нього  
Прохожий минає.

— Чого плачеш так, хлопчино?  
Чого зажурився?  
Бо тут, пане, під цим мостом  
Мій дід утопився".

А прохожий, як на щастя,  
Був пливак із роду.  
Скинув одіж, розігнався  
Ї скочив з моста в воду...

Немов щупак поринає,  
То знов виринає,  
А хлопчина далі плаче,  
Плаче і ридає.

Шукав пливак під водою  
Більше як годину,  
Врешті виліз і промовив:  
“Нема діда сину”.

— Та це, пане, було б диво,  
Як би дід явився.  
То вже буде з вісім років,  
Як він тут втопився!

ІВАН А. ПАВЧУК

ІВАН РАШЧУК

Born 1884

Родився р. 1884 в селі Вільхівчик, Гусятинського повіту, в Галичині. До Канади приїхав 1900 р. з родичами, що оселилися в околиці Окборн, Ман. Робив у фармерів, на залізницях, ковалем, майнером і т. ін. Тепер є купцем.

Писати почав р. 1908. Вірш був уміщений в "Народній Волі", що виходить у Скрентоні, Пенс. Друкував вірші в "Українськім Голосі". Прозою написав: "Булька з мила", "Плаксиві діти", "Програв десятку", "Робітники", "Викрутасом", "Дібрав способу" і ін.

Час нам братя в своїм домі,  
Щоб вже славно панували,  
Батьки з гробів нас взывають,  
Щоб ми свій дім шанували.

Дім наш рідний, Дім наш власний  
Дім наш славний, Дім прекрасний,  
Дім свободний, Дім щасливий,  
Він нам любий, він нам мілий.

Хто свій рідний дім шанує,  
Той в достатках вік панує,  
В него є лад і порядки,  
Там повага, там достатки.

Дім наш рідний — і т. д.

Вдома жити веселійше,  
Спочивати приємнійше,  
Мама дітей наукає,  
Рідну пісеньку співає.

Дім наш рідний — і т. д.

Хто рідний дім зневажає,  
Того в життю Бог карає,  
Їого свої обминають,  
Чужі в хату не впускають.

Дім наш рідний — і т. д.

\*\*  
\*

Ідуть роки за роками,  
Скоро проминають,  
І по собі хоч малого,  
Сліду не лишають.

А здалосьби, щоб ми дешо  
В скарбницю зложили, —  
Колись буде памяткою,  
І що ми в світі жили.

### УПЕРЕДЖЕННЯ

Виправляв раз батько сина,  
В дорогу з волами,  
На відході навчав його,  
Такими словами: —

Іди сину в світ широкий,  
Й добре приглядайся,  
Як що добре зауважиш —  
В людей научайся.

А як лихо у дорозі,  
Буде тя чіпати,  
Поли рубай і чим скорше,  
Давай ногам знати.

Так перейдеш з труднощами,  
Найдальшу дорогу,  
Тілько не йди з биком в парі,  
Бо стане на ногу.



## ІВАН НОВОСАД .



IWAN NOVOSAD

Born 1886

Родився в селі Ілавчу, пов. Теребовля в Галичині, 15 вересня 1886 р. До Канади приїхав 1-го травня 1910 р. Писати вірші почав 1918 р. Друкував в "Канадійськім Русині", Ранку", "Український Голос", а гумористичні вірші в американських журналах "Оса і ін. Року 1922

## ІВАН НОВОСАД

---

одружився з Катрею Шевчук, яка так само пише вірші.

Родина Новосадів мешкала довший час в околиці Окборн, Ман. Іван Новосад працював на залізницях, в Брит. Колюмбії, Альберті, Саскачевані і Манітобі. Тепер працює в Канад. Національній Залізниці за наставника.

### ПРИБРАНА ВІДЧИНА.

Широке поле неначе море,  
І ліс густий зелений, мов гай,  
Хатки малі з корчів біліють, —  
То наш заморський прибраний край.

Весело нам житі у ньому,  
Бо це є вільна сторона,  
Ляхи нас тут уже не гноблять,  
Тут наша прибрана вітчина.

Пташки співають веселі пісні,  
Приносить радощі нам весна,  
І небо зоряне, прозоре,  
Тут наша прибрана вітчина.

Весною всюди радіють люди,  
Що вже минулася остра зима,  
Журчить водиця, дітвора граєсь,  
Тут наша прибрана вітчина.

Рільник спішить з плугами в поле,  
Земля прокидається від сна,  
Усі до праці щиро беруться,  
Тут наша прибрана вітчина.

Живеш ічасливо та як згадаєш  
Про свій рідний та родимий край,  
То зараз серце забється в грудях  
І чогось зробиться тобі жаль.

### СТРІЛЬЦЕВИ.

Як йшов стрілець як йшов у бій,  
Процав свою родину:  
“Прощай рідня, прощай моя,  
Бо може я загину.”

Не плач мати рідненськая,  
Що я йду воювати;  
Для України, для народу  
Йду волю здобувати”.

Ой впав стрілець серед степу,  
Ранений в самі груди,  
Як умирав, шептав слова:  
“Хай Україна буде”.

Поховали вірні друзі  
Та товариша свого,  
Сина неньки України,  
Стрільця січового.

### СТРІЛЕЦЬКА МОГИЛА.

Серед степу широкого  
Упав стрілець в бою,  
І так його поховали....  
А над головою

Хрест з берези закопали,  
Вінок заложили,  
То послідную прислугу  
Стрільцеви зробили.

Ані попи, ані дяки  
Йому не співали,  
Лиш вірні його друзі  
Самі поховали.

А дівчата заквітчали  
Могилу стрільцеву,  
На вічну його память  
На вічну славу.

## АННА ПРУСЬКА



ANNA PRUSKA

Born 1895

Роджена 10-го березня 1895, у селі Михальков, повіт Борщів, на Поділю, від чого пізніше Анна прибрала собі псевдонім — Подолянка.

До Канади приїхала 1902 р. з родичами. Батько Анни оселився у пущах, де від цивілізації було зовсім далеко. Школи не було через кіль-

ка літ. До найближчої стації і склепу було 30 миль. Отже Анна утратила через це багато. Однак батько Анни був грамотним у кільかах мовах і розсудним чоловіком, тому учив Анну приватно. Ще у ріднім краю післав Анну у 5 літ до школи, де вона за 2 роки випередила учеників, які вже були по 4 роки.

Анна дуже молодою, у віці 14 літ, вийшла замуж під напором матері. В подружжу Анна не була щаслива. Дрібні діти, недуга на кілька літ. Лікарі радили йти до санаторії, але Анна виїхала знов на кілька літ на фарму і перемагала недугу. Одужавши, починає писати статті, вірші, в яких відзеркалює і своє життя.

Перші статті почала друкувати 1921 року в „Укр. Голосі,” у „Кан. Фармарі. Пізніше у „Правді і Волі”.

З переконання Анна була радикалкою, боліла душою над поневоленою і визискованною клясою робочого народу, а найбільш над долею українського народу.

В додатку Анна любила театральне життя, вивязувалась на сцені добре, також є першорядною бесідницею.

## АННА ПРУСЬКА

---

Віє, гуде хуртовина,  
Снігом завіває,  
А з вбогих хат,  
З темних шибів,  
Нужда визирає.

Малі шиби закурені,  
Хата похилилась;  
Діти голі і голодні  
Мати зажурилась.

Батько праці все шукає,  
З ходу аж знемігся;  
Темнов ночев в брудну хату  
Ледво проволікся.

Жінка уже не питає—  
Чи є де робота?  
Її уста закувала  
Щоденна турбота.

Діти голі і голодні,  
Плачуть в зимній хаті . . .  
Ось так живуть, бідні люди,  
В країні багатій.

### МИНУВШИНА

Мрії мої незабутні,  
Як я вас згадаю,  
То защемить з болю серце  
Я думок питаю.

Скажіть мрії незабутні,  
Де те все поділось?  
Деж надія та колишня,  
Що у душі мрілась?  
Деж ті мрії незабутні  
Що снували пасма?  
Темновочев були ясні,  
Наче зірка красна.

Та не довго були ясні,  
Бо скоро змінились  
Ясні пасма, золотії  
В чорний клубок звились.  
Не стелились більше пасма,  
Ясно не світились —  
Гадюкою студеною  
Серденько обвилі.

### СПОМИН

Ой піду я стежечкою  
Долі горонькою —  
Може я ще раз зустрінусь  
З своєв доленською.

## АННА ПРУСЬКА

---

Ходжу, блуджу стежечкою —  
Вже й зболіли ноги.  
Мабуть я вже не зустрінусь  
З доленьков ніколи.

Ой вжеж тая стежеченька  
Травков заростає,  
Ой десь моя тая доля  
По світі блукає.

Ой вжеж тая стежеченька  
Терном заростає;  
Пішла доля десь світами,  
Більше не вертає.

Я б ту стежку прополола, —  
Аби ширша була,—  
Я би долю пригорнула  
Щоби лиш вернула.

Щож з стежечки широкої?  
Хто буде ходити?  
Хоч-би доля вернулася —  
Нема коли житій.

Що-ж з стежечки широкої,  
Що я ї втоптала?  
Як вже моя головонька  
Сріблінков припала.

## МАРІЯ АДАМОВСЬКА

MARIA ADAMOWSKA

Born 1890

Родилася 27. серпня, 1890 р. в селі Михалькові, повіт Борщів, Галичина, в родині бл. п. Дмитра і Катерини Олійників.

1899 р. весною, на девятому році життя, виїхала з батьком до Канади.

Поселились в околиці Канора, Саск. Піонірські часи тодішніх поселенців були тяжкі не до описання. Без розбору, старе чи мале, мусіло на своїх плечах нести тяжкий тягар праці.

Шкіл тоді у Канаді майже ніяких не було. Але маючи велике замилування до читання, М. А. власними зусиллями здобувала своє знання та світогляд читанням добрих книжок та часописій.

З бігом часу, коли почався організаційний рух українського життя в Канаді стає до громадської праці.

Найбільше працювала вона в місті Мелвін, Саск. через послідніх 20 літ. Ні цента, ні здоров'я свого, ніколи не жаліла.

Почала писати р. 1923, друкувала вірші і статті в Укр. Голосі.

Книжка є її найбільшим скарбом, найвірні-

## МАРІЯ АДАМОВСЬКА

---

шим приятелем--другом. Свою любов до неї виявляє вона у вірші „Книжка.

Книжко, моя книжко,  
Розрадо моя,  
Без тебе нещасна  
Булав в світі я.

Ти отвориш очі,  
Ти даєш знання,  
Без тебе не буlob  
Веселого дня.

Ти від мене книжко  
Журбу відженеш,  
І весело мені  
Мій час промине.

Ти мене розрадиш  
В самітній тиші,  
Ти додаєш пільги  
Зболілій душі.

### НА УКРАЇНУ

Серцем нудьгую,  
Думкою лину  
У село рідне  
На Україну.

## МАРІЯ АДАМОВСЬКА

---

Де садки гарні  
Цвітуть — леліють,  
Де рядочками  
Хатки біліють.

Де рідня пісня  
До хмар лунає,  
Де соловейко  
В саду співає.

Де косарики,  
Гейби шнурочком,  
Кладуть покоси  
Ряд за рядочком.

Де голосочком  
Так мило звучним  
Женці співають,  
Пшеничку жнучи.

Де так весело  
Товар брикає,  
Де чародійно  
Сопілка грає.

Де люба річка  
Тихо жукоче,  
Яскраво сяють  
Зорі у ночі.

## МАРІЯ АДАМОВСЬКА

---

Де блідо-лицій  
Небом колує,  
Де дівча з любим  
В садку воркує.

Де я родилась,  
Де підростала,  
Де я найперше  
Світ пізнавала.

Де я у перше  
Богу молилась,  
Де я так радо  
В школі училась.

Там мій Край рідній,  
Моя родина,  
Там моя мати,  
Там Україна.



### За ВОЛЮ УКРАЇНИ

Ой у лузі на калині  
Соловій співає,  
При калині стрілець сидить  
Тай думку думає.

Ворог суне з усіх боків,  
Несучи руїну —  
Треба іти боронити  
Матір Україну.

Заржав сумно при воротях  
Коник вороненський,  
Вибираєсь у бій лютий  
Стрілець молоденський.

Зажди, коню вороненський,  
Ще одну хвилину,  
Хай з ріднею попращаюсь  
Може в бою згину.

Ой сів стрілець на коника,  
Низенько вклонився,  
Прашай, мила родинонько,  
Може з ким сварився.

## МАРІЯ АДАМОВСЬКА

---

Пращай рідна матусенько,  
Не тужи за мною.  
Віра в Бога, перемога  
Вславить нашу зброю.

Не жаль мені кров проліяти,  
Щоб вас боронити,  
Не жаль мені життя дати,  
Щоб вам добре жити.

Закурилась доріженька  
Сіро-чорним пилом,  
Вже поїхав з села стрільчик.  
Дорога щаслива!

Ой сів ворон на воротях,  
Жалібненько кряче,  
Виглядає мати сина,  
Тяжко—важко плаче.

Не поможе й плач матусю,  
Бо твою надію  
Поцілила гостра куля,  
У день під неділю.



## МАРІЯ АДАМОВСЬКА

---

Розваж собі, матусенько,  
Що ти сиротина,  
Твого сина вже покрила  
Чорная могила.

Застелилось поле бою  
Влавшими стрільцями,  
Там і син твій впав у чеснім  
Бою з ворогами.

Ти будь горда матусенько,  
Бо все, що ти мала,  
Для Матері-України  
У жертву віддала.



## КАТРЯ НОВОСАД



KATHERINE NOWOSAD

Born 1900.

Народилася 19 листопада 1900 р. в селі Давидківцях, Чортківського повіту в Галичині, в селянській родині. До Канади приїхала в 1921 р., а рік пізніше віддалася за Івана Новосада. Мають трох синів. Почала писати під впливом туги за Рідним Краєм і тим пояснюється сум-

ний настрій в її поезіях. Перший вірш написала р. 1926 в санаторії в Найнет, Ман., де корувалася близько два роки.

### З ТУГИ.

Ой не співай, душе моя,  
Пісні жалібненькі,  
Хай не знають твого жалю  
Сторони рідненькі.

Ой не кричи серце мое:  
“Краю рідний краю”.  
Хай не знає, як я його  
Видіти бажаю.

Ой не снися, село рідне  
З білими хатками,  
З вишневими садочками  
З знаними стежками.

Ой не пиши дрібні листи,  
Матусю, до мене,  
Може скорше Тя забуду  
І Ти мене, нене.

А ви мої мрії, мрії,  
Не ходіть за мною,  
Лишіть мене, може скорше  
Тугу серця згою.

### ШИРОКИЙ ЛАН.

Широкий лан, широкий лан  
Се наше рідне поле,  
А хто його ізоре нам,  
А хтож його обполе?

Широкий лан, широкий луг  
Та вкрився буряниами.  
А хтож візьме у руки плуг,  
Хто піде за волами?

Широкий лан, широкий лан,  
А скілько тут боляче!  
А скілько терня, ох як нам,  
Іти по нім боляче!

Та ми вперед ідімо враз,  
Витоптуймо тернину.  
Хоч і поколимось нераз,  
Та се ще лиш хвилину.

А там посеред рідних піль  
Зацвітуть гарні квіти,  
І ми забудемо за біль  
Будемо лиш радіти.

ДО ВЕСНИ.

На крилах дужих молодих  
У радощах в любові,  
Несеться веснонька до нас  
В обнові.

Горами, полями, селом  
Витаеться з землею,  
А рої мрій летять чудних  
За нею.

Співами птахів по лісках  
Вузенькими нивками  
І білим цвітом --- рай веде  
Садками.

Любов і радість вона нам  
Щедро усім дарує,  
А люд за нею, сміючись,  
Вандрує.

Колись й мені щедра весна  
Любов й життя дарила,  
Тепер би бігла я за нею —  
Не сила.

## ДО ДОЛІ

Ой одніська одна,  
Як сирота сумна,  
Деревинка росте в чистім полю.  
Буйнесенький вітер дме,  
Деревинку гне і гне,  
Пригинає аж до самого долу.

Так самісько й мене  
Гірка доленька гне  
До самої землі пригинає.  
Та я знову піdnімусь  
І у вічі їй сміюсь  
Ой не дамся я тобі доле злая.



## СТЕПАН М. ДОРОШУК



S. M. DOROSCHUK

Born 1894

Родився на саме Різдво 1894 р., в селі Бори-шківці, повіт Борщів, Західна Україна.

До Канади приїхав з родичами 1897 року. До публичної англійської школи віддалі три

## СТЕПАН М. ДОРОШУК

---

милі від дому, Фішінъг Ривер Скул почав ходити 1902 р. Часто зимою був одиноким учеником у школі. Великі навали снігу поборював тим, що лягав і перекочувався через них — і спішив до школи.

По українськи навчився читати від учителя, брата артиста Косиніна за три годині. Це була вся українська наука, все решту осягнув власними силами й студійованням. Був першим учнем в школі; читав все, що міг зарвати в руки в тодішні бідні піонірські часи.

Майже всі учителі, котрі учителювали в публичній школі Фішінъг Ривер, (5 миль на північ від Сифтон, Ман.), перебували в його батька, отже мав нагоду читати. До того часто ходив і по 30 миль пішки зимою, де лише дізниався, що є які книжки, щоб визичити їх читати.

В околиці Сифтон писав всім мешканцям — фармерам англійські листи. Маючи 12 років вже вчив других по українськи в Сифтон, де мав ріжних учнів, ріжного віку.

Власними силами укінчив учительський курс і учителював 12 років в публич. англійських школах по англійськи й по українськи по шкільних годинах. Засновував всюди читальні, бібліотеки для старших і молоді при помочи відчитів.

## СТЕПАН М. ДОРОЩУК

---

Писати вірші почав ще в 12-ім році життя, однак все затратилось, а повінь у Вінніпегу знищила вже впорядкованих кілька тисяч поезій.

Поезії були міщені в "Укр. Голосі", "Свободі", "Проміні" й других часописях і журналах в Канаді, Америці й Европі.

Написав багато англійських пісень як: "The Only Rose Among The Flowers," "Pleading Eyes," "You Cannot Stop My Heart," і інші.

Власним коштом видав поверх 200 укр. книжок і книжечок. Видавав журнал для дітей: "Промінь" . 1927-8-9-30 року, ілюстрований. "Завдяки байдужності укр. учителів, священиків і других професіоналістів", як каже сам С. М. Дорошук, припинив видання "Проміня" а почав видавати "Точило", гумор. і сатиричний журнал, який виходить вже 12-ий рік.

Тепер видає далі англ. книжки, заробляючи цим на видання укр. книжок.

### НЕ ШЕПЧИ ЛИСТОЧКУ

Не шепчи листочку,  
Шепотом пісні -  
На яснім сонечку,  
На весні.

Не шепочи пісні...

## СТЕПАН М. ДОРОЩУК

---

Не співай коханий,  
У надіях мрій,  
Про рай вимріяний,  
Він не твій....

Не співай, — листку мій..

Ще осінь почує.  
Наче на сміх —  
Вкраде пісні твої  
Всіх утіх...

Не шепочи ти — їх...

Бо і я в надіях  
Мрів про чар весни, - .  
Та згубився в мріях  
В осени...

Пропали юні сни...

Пропали кохані,  
Життя моого сни...  
Остались лиш рани  
В осени...

Лиш рани в осени...

## ЗА ТОБОЮ

Як вечір настане,  
Зіроньки виглянуть  
З небесної висоти, —

## СТЕПАН М. ДОРОЩУК

---

В синявім безкраю,  
Тебе все шукаю —  
Ох, зірко моя, — де ти?

Чи чуєш зітхання,  
Роспуку, ридання,  
Богине весняних мрій, —  
Як з смутощів тіни,  
Зову в самотині:  
Вернися, ти раю мій.

Вернися, кохана,  
Зіронько єдина.  
Зболілу душуogrій, —  
Хай так вчасно з раня,  
Не зрива зітхання  
Листочек життя, надій...

Не вернешся, цвітко  
Не вернеш, ягідко,  
Усміх твій останній згас;  
Не вернеш, хоч молю,  
Не вернеш ніколи,  
Судьба розлучила нас...



Стрінемось в синяві,  
Де зорі яскраві,  
Де вічне, святе життя;  
Де краса угодна,  
Де престіл Господній —  
Прощай — мрій моїх дитя!..

ДО РІДНОЇ ПІСНІ

Ой, одна ти, мило-звучна,  
Мене потішаєш,  
І за мною пісне рідна,  
Мов птичка літаєш.

Літай-же, моя голубко,  
Співай в вольній груді:  
До сонця лини високо,  
Щоб почули люди:  
Твої звуки, твою силу,  
І духом кріпали,  
Щоб вірно тебе любили,  
І більше співали!



## МИХАЙЛО КРИПЯКЕВИЧ



M. KREPIAKEVICH

Родився в Галичині в селі Вербові, повіт Підгайці. До Канади приїхав з родичами, котрі поселилися в околиці Гемтон, Саск., де учащав до початкової школи. Вищу школу і учительський семінар покінчив в Саскатуні. Після цього через два роки брав курс фармацевтики

## МИХАЙЛО КРИГЯКЕВИЧ

---

на саскачеванськім університеті. Через слідуючих два роки учителював в Саскачевані і Манітобі. Тепер є власником і управителем друкарні у Вінніпегу.

Деякі поетичні твори були друковані в українських часописах та студентських журналах. З драматичних творів вийшли друком слідуючі: "На Вакаціях", - - дітока сценка на 3 дії, "Чародійна Сопілка" — істор. картина на 2 дії, "Троє Заручин" - - 1 дія, "Герой в Мішку" — 1 дія, "Як кум кума лічив" — 1 дія. Крім цього вийшло друком кілька його збірників діяльогів, монольогів і подібних матеріалів для концертів та вечірків сміху.

### ЩАСТЯ ЛЮДИНИ.

Хто зі смутком не братается,  
Хмар не носить на лиці,  
Хто розраду дати знає,  
Тим що сидять все смутні.

Хто у бурю, чи в погоду  
Вдоволений із життя,  
Хто на всяку недогоду  
Не голосить, що біда;

## МИХАЙЛО КРИПЯКЕВИЧ

---

Хто на світ не нарікає,  
На недолю не клене,  
Хто нічого не страхаєсь,  
Вперед сміло все іде.

Того люблять усі люде  
І веселяться разом з ним,  
Тої щасливий чуєсь всюди,  
Світ для нього побратим.

Такі люде — скарб ціннійший,  
Чим богацтва в світі всі;  
Колиб було таких більше;  
Кращеб жилось на землі.

### ХТО СЕ?

Грубобокий і товстенький,  
Панок гладкий і біленький,  
Все він ситий не голоден,  
Бо богато їсти годен.  
Він капусти й бараболі,  
Любити їсти все доволі  
А і сиром не гордує,  
Бо і сир йому смакує.

До роботи, то вже годі,  
Бо навчився жити в вигоді,

## МИХАЙЛО КРИПЯКЕВИЧ

---

Він лиш любить все лежати,  
Свої боки вигрівати.

А як добре вже проспиться,  
То між люде він спішиться,  
А такого люде люблять,  
Все витают і голублять.  
До стола з ним засідають  
І весело розмовляють.  
А панок вже тим любуєсь  
Що так кождий ним піклуєсь,  
Але бідний він не знає,  
Що за хвильку згинуть має.

## ОДЕН — ДРУГИЙ.

Хто зробив вже діл богато  
І добра для люду,  
Той працює ще завзято,  
Не жалує труду.

А хто слави лиш бажає,  
Тай давай кричати,  
Так, що цілий світ вже знає,  
Нім діло почате.

## МИХАЙЛО КРИПЯКЕВИЧ

---

### ДО ДРУГА. (М. С.)

Коли доля нас розлучить,  
В світ широкий зажене,  
Чи й тоді мій милив друже,  
Не забудеш ти мене?

Коли радість в тебе буде,  
Коли в щастю заживеш,  
Чи й тоді ти, щирий друже,  
Мене часом спомянеш?

Або смуток як прийдеться-  
Пережити у життю,  
Чи згадаєш свого друга  
У годину ту важку?

Чи згадаєш, як колись ми  
У літах тих молодих  
Щастям й смутком поділялися,  
Все щасливі ми були?

Скажи, друже, одно слово, —  
Я повірю тобі все,  
І присягиу, що до смерти  
Не забуду я тебе.

СКРИПКА.

Що за диво у тій скрипці,  
Що за сила є у ній,  
Що могучо так говорить,  
Промовляє до душі?

Раз тихенько, мов листками  
Вітер в гаю шелестить,  
То знов грімко летять звуки  
Немов в хмарі грім гремить.

І знов сумно чогось плаче,  
Заголосить, заскиглить,  
Що аж серце заллесь кровю  
І у грудях защемить.

То знов наче сон чарівний  
Душу чаром обійме,  
Понад хмари, гень високо,  
В край спокою її несе.

А так раптом засміється.  
Мов дзвіночок задзвенить,  
Наче пташка защебече,  
Кожну душу звеселить.

А за хвильку все могучо,  
Наче в похід військо йде.  
Немов голос з неба кличе,  
Душу тіло в бій несе.

## МИХАЙЛО КРИПЯКЕВИЧ

---

І помалу знов втихає,  
Тихо, тихо гомонить, —  
Далі стихне, все замовкне,  
Лиш в душі ще щось дзвенить.

\*\*

Так говорить, промовляє  
Диво-скрипка до душі,  
Та не кождий відчуває  
Й розуміє так її.

В кого серце не завмерло,  
В кого є любов в душі,  
Тому звуки мельодійні,  
Се немов слова святі.

А у кого скаменіле  
Серце стало мов скала,  
Той хоч чує тії звуки,  
Та для него все дарма.

### МУДРИЙ СИНОК.

Був у батька синок гарний  
Виріс як дубина,  
Тай задумав старий батько  
Оженити сина.

## МИХАЙЛО КРИПЯКЕВИЧ

---

Але синок, хоч великий,  
Та такий вже вдався,  
Що бабів всіх він із роду,  
Мов біса боявся.

От і батько так до сина  
Став раз говорити:  
“Пора сину вже женитись,  
Годі так ходити”.

Синок слухав, і нарешті  
Несміло озвався:  
“Я-б давно вже оженився  
Колиб не боявся”.

“Але-ж сину”, батько каже,  
“Ти не бійсь нічого...  
Бачиш, що й я оженився  
Тай не вмер від того”.

“Добре було вам женитись”  
Став синок казати,  
“Бо ви взяли собі маму,  
А я - - мушу чужу брати”.

## НА СПОМИН КОБЗАРОВІ.

У далекім краю, в чужій стороні .  
Я уплів віночок, Кобзарю Тобі —

## МИХАЙЛО КРИПЯКЕВИЧ

---

Я уплів віночок з лаврових листків,  
З цвітів-незабудьків і зі щиріх слів.

І серцем, думками ізвязав в одно  
Сі дрібненькі цвіти, — убоге добро.

Сі думки, сі цвіти, се любови жар,  
Се від моого серця найширійший дар;

Се все посилаю на спомин Тобі  
На Твою могилу на рідній землі.

На твою могилу, де Дніпро шумить,  
Туди сей віночок стрілою злетить,

І там зеленіти він буде на все,  
Твою славу, думи світом рознесе.



В. Д. ТУЛЕВІТРІВ



W. D. TULEWITROW

Born 1886

Уроджений 9-го березня 1886 року (старого календарного стилю) в м. Никополь, неподалік дніпрових порогів, на правім березі Дніпра в Катеринославщині (тепер—Січеславщина).

Дід, Сергій Ущенко, був козак пластун, якого старша донька стала матірю поета. Батько Д.

## В. Д. ТУЛЕВІТРІВ

---

Лисенко-Тулевітров був капітаном в Чорноморській фльоті і стратив там своє життя коли поетові було 6 років.

Самий В. Д. Лисенко-Тулевітров ~~з~~ кільну освіту мав в Одеській гімназії, яку скінчив з золотою відзнакою. Вищу освіту мав в Одеському Новоросійському університеті.

Світова війна в 1914 році покликала В. Тулевітрова до військової школи й пізніше на поле бою, де напротязі півтора року часу він одержує кілько військових відзнаків за свою відвагу з російського генерального штабу. Та пізніше, в ранзі сотника, тяжко поранений й в непритомному стані, дістается до німецької неволі. З відти, після трьох невдачних спроб, на четвертий раз пощастило йому втечі до Данії. За свою очайдушність, він дістав в Копенгагені (Данське столичне місто) ширу подяку й грошову підтримку від російського амбасадора, після чого виїхав знову на фронт в ряди французького війська, де й перебув, виконуючи тяжкі військові обовязки аж до закінчення війни.

По війні В. Т. поривався їхати на Україну, але його приятелі, французькі офіцери, вмовили, щоби їхав до Америки на поправлення здоровля.

## В. Д. ТУЛЕВІТРІВ

---

З Нью Йорку В. Т. переїхав до Канади зза тої причини, що не було як вертатися до окупованої чужинцями України. Тепер працює в фабриці металу в м. Гамільтон, Онт. Вважає, що краще бути чесним робітником, ніж перевертнем на службі в окупантів.

Літературною працею почав заохочуватись ще в студентськім віку. До війни писав вірші, фельєтони й гуморески під ріжними псевдонімами і містив їх в рос. часописах „Одеські Новості,” „Одеський Лісток,” „Южное Обозрение,” журналах „Огонек,” „Сатирикон”, „Нива.”

По при buttю до Канади, вміщував свої писання в „Українському Голосі” (Вінніпег), в „Правді і Волі” (Вінніпег), „Канадський Фармар” (Вінніпег), „Новий Шлях” (Саскатун), „Свобода” (Америка), „Жіноча Доля” (Галичина), „Український Робітник” (Торонто) та в інших європейських часописах і журналах. Року 1939 видав збірник поезій п. п. „Думи і Пісні.”

В січні 1940 р. В. Т., не зважаючи на довгі години тяжкої праці в фабриці (працює там по 13 год. на добу), викінчив нову драму на 4 дії п. н. „Така її Доля,” яка в невдовзі буде видрукована.

### УКРАЇНСЬКОМУ ЛІТЕРАТОВІ.

Не шукай у людей співчуття,  
Як часами жорстоко страждаєш,  
Коли Ти, як сирітне диття  
В життю своїм ласки не маєш.

Не шукай у людей співчуття  
І не жди Ти від них співчуття;  
Їх цікавить лише власне життя —  
Не показуй їм свого нещастя.

Стисни рани своєї душі,  
Свої слізни ковтай непомітно  
І ніколи людям не кажи,  
Як буває Тобі за них стидно.

Не шукай у людей співчуття  
І не вистовлой свого нарікання;  
Для борні Ти зявився в життя,  
Тож здолай усі муки її страждання.

А знесилений як упадеш,  
Не діставши піддержки в нікого,  
Тоді невно героєм будеш  
І приміром служить для другого.

Аж тоді Тебе всі оцінять,  
Коли труп знеможений побачуть.  
Над тим трупом свічки попалять  
І для пристойності трохи поплачуть.

### СПІВАК

Я не поет -- лише звичайний  
Борець за право. . . і співак.  
Мій спів веселий чи печальний  
Не образить когось ніяк.

Не пінуся я . . . Не лізу в небо . . .  
І не кидаюсь я у вір . . .  
Лиші співаю там, де треба,  
Під звуки поетичних лір . . .

Нехай мене не розуміють,  
Я буду пісні всім співати;  
Нехай безумці скаженіють —  
Боротись буду — не стогнати . . .



Любо коли ти смієшся,  
Коли сміх голосний твій дзвенить,  
Цілий світ мені кращим здається,  
Лекше стає тоді жити...

Коли сміхом твоїм переймаюсь  
І разом я з тобою сміюсь,  
Неначе тоді відновляюсь...  
І на все веселійше дивлюсь.

Сумна ти... Терпіти я мушу —  
Мою грудь сум-отрута пече.  
Звесели мою змучену душу!...  
Ну, засмійся.. Засмійся ти ще...

\*\*

Не знаю як назвати того,  
Хто жив для себе самого ---  
Чуття до близнього не мав,  
В біді йому не помагав;  
Скінчив никчемне життя,  
Переселився в забуття....

Ніхто його не спомине,  
І всяк могилу обмине.  
Не спомине його й громада,  
Бо таким -- вона не рада.

\*\*

Женуть тебе... А ти живуча..  
Душа українська --- співуча.  
Як би той гнет не відчувала...  
Щеб не такої заспівала!  
Аплодісменти б не вмовкали,  
Колиб тебе як слід пізнали...

### В ЛИСТОПАДІ.

Падало листя з акації,  
Падало листя з дубів...  
Бились завзято за Націю  
Між чотирьох ворогів.

Кровю відважних зрошались  
Рідні цвітучі лани...  
Стрільця-героя жахались  
Вкраїножерні пани.

Сила залізо ломила,  
Ворог вже з бою втікав...  
Але незгода прибилась...  
Воїн зранений упав...

Довго в крові борикався,  
Довго себе боронив,  
Та в боротьбі не піддався,  
Меч свій в піхву не вложив.

Час за часом проминає,  
Нові сили ростуть,  
Ворог давно уже знає, —  
З ним порахунки зведуть...

Будуть кровавитися знова,  
На українській рілі.  
Поки настане обнова  
На визволеній землі.

## М. І. МАНДРИКА



M. I. MANDRYKA

Born 1886

Народився 28 (15 ст. ст.) вересня 1886. Пochodить з Великої України, з запорожських козаків (Кальнибоготського куріння). Учився в Київі, Софії і Празі. Доктор прав і професор міжнародного права. Був посол до установчих Зборів, член Україн. Центральної Ради, радник укр. посольств на Кубані і в Туреччині.

## М. І. МАНДРИКА

---

ні, представник Кубанського уряду в Японії і на Далекому Сході, і ін. До Канади приїхав 1928 р. Писати почав р. 1901, друкувати 1905.

**ТВОРИ:** 1). **Поезій:** „ПІСНІ”—перша книга (псевд. Гамалія), Радомисль, 1906. „КНИГА ГНІВУ,” Рад.—Київ, 1917, „ПІСНІ ПРО АНЕМОНУ,” поезії т. I, Київ, 1917, ст. 176. В періодич. європейських виданнях: (1906—1928) „Рада,” „Рідний Край,” „Українська Хата,” „Вільне Слово,” „Кубанська Зоря,” „Нова Україна,” „Укр. Робітник,” „Земля і Воля,” „Укр. Літопись” і ін.

2). **Наукові:** „Нац. меншості в міжнарод. праві,” „Міжнарод. право і його суррогати,” „Суспільні антагонізми” (літограф.), „Історія консульських інституцій,” „Теорія господар. демократії” і ін. Менші праці: „Історія укр. кооперації,” „Основи кооперації,” „Україн. питання” (в англ. мові) і інші. Статті в журналах: „Огні,” „Літ. Наук. Вістник,” „Суспільство,” „Нова Україна,” „Комашня,” „Союз,” „Записки Україн. Академії Наук” в Київі (Впливи Т. Шевченка на болгарську поезію, 1925), і ін.

## ОЦІНКА ТВОРІВ.

**Рецензії:** М. Зеров, „Книгар,” ч. 6, ст. 344—45, Київ, 1918.

· О. Слісаренко, „Шлях,” ч. 1, ст. 60--62,  
Київ 1918.

„Десять років україн. літератури.” Державне Видавництво України, Харків, 1928.

**Критика:** Жученко М. · Українське Письменство в 1917 р.--1918. „Літературно-Науковий Вістник”, ч. II--III, ст. 233--238, Київ.

### З КНИГИ “ПІСНІ”

Лани, лани! Широкі та розлогі!  
Не орані, забуті перелоги  
Чортополохом поросли  
Та бурячами зацвіли.  
А ми і голі, і голодні,  
Спустивши руки, сидимо  
І нудимось, не знайдемо —  
Куди в житті своїм безплоднім  
Нещасні дні свої убгать,  
Щоб не сидіть, не нудьгуватъ...  
О, прийде час! Грядущі покоління  
Ціну життю високую складуть  
І прадідів за марне животіння  
Безумними й ледачими назвуть!  
1907 р.

### З “КНИГИ ГНІВУ”

В осінні дощі і тумани  
Збирались в дорогу кияни...  
Гармата далеко гукає  
І чайка з квилінням сідає  
На срібній полі Дніпрові....  
Її крилечка в крові --  
На Припяті, в вічній тиші,  
В огні і крові комиці...  
На старих горах простягнувся  
Старезний Київ та її дрімав.  
І в гадоці собі не мав  
Про теє лихо. Одягнувся,  
Як пан вельможний, свій жупан  
Дав розквітчати майстрам світовим;  
І не пізнать старого в новім  
У жупані!  
Лиш на коні  
Сидів, як сирота, Богдан....

### З “ПІСЕНЬ ПРО АНЕМОНУ”

Прийде весна і пташки прилетять...  
Чи знову ми підем в степи її дібриви?  
І віти її трави нам чи будуть знов шептать  
Свої казки її чаруючі розмови?

Чи ж буду знову я в екстазі цілуватъ  
Твої уста і брови?  
Повіють нам вітри і схиляться гай...  
І ми підем - де плачуть солов'ї,  
І місяць де, окружений зірками,  
Розінне шатра над степами.  
Підем, де плинуть ніжні аромати,  
Спивають в затоках дзвінкі очерети...  
Чи ж знову будеш ти  
Мене голубитъ, обіймати,  
Свої слова чарівниі шептати?  
Нас ждуть казок і марев береги,  
Нас ждуть і манять дивніі діброви...  
Ми йдем у весну повніі жаги  
І п'яні від любови.

Лютий 1917

З ПЕРЕКЛАДУ "ГАЙЯВАТИ"  
(Лонгфеллов)

На порозі в літній вечер  
Сяде хлопчик Гайявата,  
Слуха як шепочуть сосни,  
Слуха як вода хлюпоче  
Чарівні слова і згуки.  
"Мінне-вава" — шепчуть сосни  
"Мудвей-ашка" шепчуть води.

А як кузку Ваг-ваг-тейсі,  
Що літа як іскра в пітьмі  
З ліхтарем своїм маленьким  
Понад папороть і трави,  
Він побачить, зараз пісню  
Заспіва, що баба вчила:  
“Ваг-ваг-тейсі, світлянице  
Світляна легенька мушко,  
Що з огнем танцюєш білим,  
Ти світи мені ліхтарком  
Перед тим, як ляжу в постіль,  
Як закрию в сні очата!”

А як місяць сходить з моря,  
Спілій круглий з вод виходить  
Тінь у ньому він зобачить  
І пита: “Нокоміс, що то?”  
І Нокоміс добра скаже:  
“Раз вояк у лютім гніві  
Схопив бабу свою й кинув  
Прямо в небо серед ночі,  
Прямо місяць влучив нею.  
Там її тіло бачиш!” \*

Бачить райдугу на небі,  
Райдугу на східнім небі,  
То шепне: “Нокоміс, що то?”  
І Нокоміс добра мовить:

“То ти в небі квіти бачиш:  
Всі лісові дикі цвіти.  
Всі, всі літні зі степу,  
Що зівяли на сім світі,  
Там цвітуть над нами в небі.”

### ГОНГКОНГ

Десь сковаєся в пустелях  
Сонце з сірих туманів,  
І горять на горах --- скелях  
Золоті шапки огнів.

Огні жевріють на морі —  
Зграї плавають жар-птиць,  
А над морем стали гори  
У намисті блискавиць.

Чи зібрал хтось в небі зори  
(Сонце в морі погасив)  
І всіх висипав на море,  
І по горах розгубив?

Чи ми йдем в краї казкові,  
Короля ясного двір,  
Де палаці смарагдові  
І нові плєяди зір!

Океанитові жупани  
Роздяга цариня зір...  
І плачуть сивий туман  
Слизми дрібними із гір.

То спускаються вниз хмари,  
То втікають за горби,  
Баранів густі отари,  
Гір роспантані чуби.

Обстушили клапоть моря  
Гори їй скелі, як січі,  
І стоять німі од горя,  
І стоять всі, плачуши.

Так чого ж? Що беріг моря  
І над гніздами орлів  
Станувалися табори  
Моря їй суші королів!

Сонця промінь - засміються  
Гір зелених килими,  
І сріблистій забуються  
Вниз струмочки - скакуни.

І веселими очами  
Гляне в море місто - рай...  
Хто ж побожними устами  
Не промовить: Дивний край!!

Затримтіла моря спина - -  
То прибіг до гір бурун.  
Посланцем малого сина  
Посила старий Тайфун.

Гори одягли кожухи,  
Стали в сивих всі щанках.  
Загойдались моря духи  
На скрипучих кораблях.

Із морських степів бурхливих  
Линуть, плинуть кораблі  
Од коханок фей зрадливих  
В лоно матері - землі.

Чуй! Гремлять трембіти-громи! - -  
Мілійон топоче ніг . . .  
Вітри, смерчі, духи, гноми . . .  
З військом цар Тайфун прибіг!

Страшно!.. Море в небо бється!  
Страшно!.. Тонуть кораблі...  
Злий Тайфун над всем сміється  
І все топче по землі.

Годі!.. Сонце золотеє  
Спалить крила всім вітрам  
І на моря дно німеє  
Ти безсилий ляжеш сам!

### ЕВКАЛІПТИ.

Вийшли в гори і стали над морем  
Евкаліпти - стрункі і прозорі,  
Всіх найвищі -- немає їм пари,  
Їм не рівня тополі й чинари.

Емігранти з далекого краю - -  
Все над морем стоять і чекають,  
Все питают про край рідний хмари,  
Виглядають в гості "катамари".

Дарма! Дарма!  
Сніги од півночі,  
Зими зливи сліпнитимуть очі,  
Обдиратимуть вітри шалені  
Полудневі одежі зелені.

- - - - -

Зачепився вітер за чурину  
Евкаліптів, скуба їх без спину;  
Обриває кучері зелені  
І скидає у низ на драцени...

А в драценах, сіренька як мишка,  
Притайлась, стойть наша хижка.

---

Враз із гір ударив грім у вітри,  
Зазміїв у синіх шовках іскри,  
Розірвав в стъожки блакиття ніжні

І погнав по нім вози залізні,  
Покотив важкі чумацькі важі  
І став кидати з них огні-вантажі...  
Загуло, загуркало лісами....  
Розпадається земля у чорні ями,  
Розпливає небо, як те море,  
В зливи чорній валяться гори...  
Хижка, хижка! Стукоче шибками;  
В двері пальми деруться гіллями,  
В вікна буються зелені мімози,  
Гнуться з страху, вгортаються в коси.  
Всі бояться умерти, осліпти, —  
В сварці з громом одні евкаліпти.

---

Гей, шумлять, шумлять верхами;  
Зливи лютяться по тілу річками,  
Вітри рвуть, гризуть, скубуть одежі,  
Вниз у корінь збігають пожежі...  
Та даремно! Стоять, як із криці,  
Зустрічають з сміхом блискавиці.  
Роздерають кучерами тучі  
І скидають важкі громи в кручі,  
Де зігнулись до землі бамбуки  
І тримтять в жаху чинари й буки.

Та й упали всі вітри без сили,  
Громи камінь останній скотили,

Збігли всі озера в небі сині,  
Тільки скачуть струмки у долині.

Раді усі. Що за тиха країна!  
Море сміється до гір, як дитина,  
Пальми всі вбрали — в сережках, намисті,  
Буки ї чинари в весільному листі.  
Навіть струсили срамітній слізи,  
З сонцем жартують, сміються міози,  
А над усім евкаліпти зелені  
Дивляться вниз і кепкують з драцени.

---

Гей, буває в осені вітрище —  
Гонить хмари, хлопа морем, свищє;  
Безкінечні сірі дні і ночі  
Безкінечні дощі небо точить.  
Море стогне глухим ревом, гулом,  
Кида в берег каламутним мулом;  
Риє берег, жбурляє каміння,  
В прірви смокче ліси за коріння.

Стихне все в розгулі тім стихій:  
Не регочуть шакали малії,  
Вниз спустилися курди з верхів'я,  
Не співає арба на узгірях.  
Евкаліпти стоять в дощі голі,  
Їх одежа розкидана долі;

Миоть тіло чужими дощами,  
Простягають руки над лісами...  
І далеко на море й долини  
Зеленіють рясні їх чурини.

---

Як день горить і небо золоте.  
Прозоре море синь, не дишє  
І в радощах трава і ліс цвіте,  
І вітер нахощів над ними не колинє . . .  
Стоять вони високо над лісами  
І курять сонцю фіміами...  
Огнепоклонники і бога Сонця діти,  
Здіймають в верх свої долоні-віти,  
Приносять дари -- нахощі куріння,  
Щоб ізливались благодіці проміння,  
Як над гаями, вічно дорогими,  
Де із землі їх вирвали малими.

---

Аджарія. 1923 р.

Сюди, на побережжя Чорного Моря експедиції привезено  
з Індії. Драцена, міоза, чинара, бук, бамбуки -- це дереви.  
Катамари -- подвійні індійські човни.

## АНДРІЙ ГОСПОДИН



A. GOSPODYN

Born 1900

Народився 29 грудня, 1900 р. в Західній Україні. Від 5-го року життя ходив у школу аж до хвили, коли московські війська залляли лявою Галичину, 1914 р., й стрільнами перервали нитку всього нормальногожиття. В 17 році життя пішов доВійськової служби. По розвалі обох воюючих держав — Австроїї й Росії, вступив

## АНДРІЙ ГОСПОДИН

шов від перших днів в ряди Української Армії, перейшов всі радісні й сумні хвилини в боротьбі з ворогами аж до переходу останніх частин УГА до Чехословакії, в жовтні 1920 р. В Чехословакії працював частинно у військовій канцелярії й ходив до школи аж до виїзду в Канаду, в кінці 1923 р. В Канаді, від перших днів, брав живу участь в культурно-освітньому життю. Через тринадцять років працює учителем в рідній школі. Написав багато статей на суспільногромадські теми; кілька коротких споминів з візвольної боротьби; кілька надруковані статей про укр. письменників в Рад. Україні, що друкувались в „Новім Шляху,” „Канад. Фармері” і в журналі „Наше Життя.” Також написав кілька коротких оповідань „Буревійні дні,” „Як Остап став стрільцем,” „Місто в трівозі,” „Автом на прогульку,” друкованих в „Боротьбі за Волю” й Календарі „Н. І.Ц.” Перший вірш написав на Україні, він був друкований в військов. журналі „На Дністровій скручі.”

### ЗБУДИЛОСЬ СОНЦЕ

Збудилося сонце крізь весну,  
Вийшло на поляну небесну;  
Запрягло в шлях природу,  
Мільйони працює народу.

## АНДРІЙ ГОСНОДИН

Небо розкрило парасолю,  
Люде розсинались по полю  
Сіють, оруть ланів простори,  
Плугами тиуть землю трактори.

Зашуміло життя гамірне,  
В фабриках киніни надмірне;  
Дими несуться у простори,  
Гримлять машини і трактори.

Зноситься сонце над обрій,  
Пливе праця, мов людські мрії:  
Усе іде на нову ходу,  
Людська рука різбить природу.

## УКРАЇНСЬКИМ ПІОНІРАМ

Ви розбивали каміння по прерах,  
Плугом зривали цілінні лани;  
Ви переносили грози і бурі -  
Тверді, як криця, Вкраїни сини.

В мандрах тужних ви були себе невні,  
В досвіді тяжкім шукали знання,  
Вас не скорили морози і спеки,  
Чорна журба, тяжка праця щодня.

Різьбили ви у зелених пустинях  
Каміння дикого гірський нагреб,  
Гнили ви вперед і завзято корили  
Дику природу, для людських потреб.

Перші складали ви жертви терпінню  
І першу радість збирали ви з нив,  
Ваші груди неутомні зродили  
Ланица-ниви безмежних житів.

Вздовж і у шир необмежений простір,  
Гнеться колосся вдалеку блакить;  
Радість охоплює вас неізмірна  
В час, як пшениця співає, шумить.

### НА ПРОГУЛЬКУ

Їдем, юнацтво, на прогульку—  
В ліс зелений над ріку.  
Там почуємо зозульку,  
Сизокрилу веселу.

Там буде вона співати  
В розквічастому гайку.  
Наше життя веселити  
В молодчому віку.

## АНДРІЙ ГОСПОДИН

---

### РАННІМ РАНКОМ

Раннім ранком я вставала  
По садочку проходжала,  
Роса личко обмивала,  
Цвітка косу заквітчала.

Як сходило ясне сонце,  
Промовляло у віконце:  
Вийди, вийди на нивоньку,  
Кличе милий на радоньку.

Милий в полі жито коси,  
Кладе рядками покоси,  
Та в садок твій поглядає  
І на тебе вижидає.

Я ж гадала буде мати  
До роботи виганяти,  
А матінка добре знала,  
Що сама я поспішала.

### НА ДНІСТРОВІЙ КРУЧІ

За ямпільськими садами,  
На дністровій скручі,  
Стойть козак над берегом,  
Кріс в руках держучи.

## АНДРІЙ ГОСПОДИН

---

Справив дуло через Дністер—  
Випалює сміло,  
А на другім боці ріки—  
Повалилось тіло.

„Оце тобі і заплата—  
Без гріха святого,—  
Щоб не сягав по свободу  
Народу моїого.”

### НА ЗЕЛЕНІ ГОРИ

О, миготіть, усміхнені квіти...  
Розсійтесь на гори й левади  
Я усміхнусь на ваші привіти  
У алєях вишневого саду.

О, тріпочте, зелені листочки...  
Пригорштесь до мене, ніжні.  
Серце мое весело стукоче  
На ваші благородні пісні.

О, шуміть, шовкові осокори  
Улюблені прадідні думи  
Най линуть тут у нові простори,  
Розсівають байдужність і суми.

О, стеліться ярі килими трав  
У просторах широких літніх піль,  
Напувайте життя ароматом  
Тих, хто стратив буття свого ціль.

## АПОЛІНАР НОВАК



Картка з молодих літ.

### APOLINAR NOWAK

Народився в селі Серафимцях, повіт Городенка, Західна Україна. Батько Василь родився в Звінячу, Буковина, мати Анна Новіцка в Киселеві, Буковина.

До Канади приїхав зо своїми родичами, як багато інших, п'ятьнадцять літнім студентом

в жовтні 1901 р. Перші роки А. Н. були тут роками тяжких переживань і тяжкої праці, - першої зими в пілеантгомських лісах північної Манітоби, при рубанню дров на онал (кордів), онісля при залізницях, між іншим при будові нової залізниці до Форт Френцес. Доперва третього року після приїзду дістався на помічника при ладованню тягарових посилок до залізничних вагонів. В два роки пізніше працював з батьком як будівничим, при будові домів, де навчився майстерки будовання і опісля працював дальше в контракторів, як дійсний будівляний майстер.

Року 1909 став за редактора "Канадійського Фармера" і редагував цей часопис до 1914 року. Потім виїхав з родиною до Ст. Мартин, Ман., на гомстед, і там успішно фармерує до 1922, а з весною того року приймає співробітництво при "Українськім Голосі", де й працює до цинішого дня.

Від самого приїзду до Канади не переставав працювати пером, та постійно поповнював освіту.

Був свідком всіх початкових змагань розвитку українського організаційного життя, головно у Вінніпегу і одним з основників першого товариства ім. Т. Шевченка, яке примі-

## АПОЛІНАР НОВАК

---

щувалося в домі Кирила Геника, як тодішнього речника Української Думки і культурних змагань канадійських українців. Там були згуртовані всі тодішні наші студенти-емігранти міста Винницею і там було загоріло перше горнило української свідомості і праці для піднесення народу.

Свої яскраві, як був висловився київський часопис "Рада" --- оповідання почав писати 1906 р. і містити в американській "Свободі" 1907 р. Першим його оповіданням було "Перевертень", за ним слідували "Перший Заробіток" і багато інших. Опісля його оповідання пооміщує "Канадійський Фармер", "Літ. Наук. Вістник" у Львові, "Український Голос", а також появляються вони в деяких календарях тих часописів, в журналі "Хата" та в збірці "Канадійські Оновідання", яка з'явилася 1910 р. Крім того кілька його оповідань передруковували деякі старокраїлові українські часописі.

### СКОНКА

Гринько Гладуник ледви розвідався як робити самогонку.

Поїхав потім до найближшого містечка, купив невеличкий казанчик, та й з цівочкою.

і з найбільшою остережністю перевіз його до дому. Признався лише Микиті Рябкови, що під час перевозу казанка був у великім страху, бо її підозрілого тягають і судять.

-- Везу туту бляшану мару, а "сухий", ніби тої, що шукає за горілкою, мені з думки не сходить, -- признається Микиті. — Надійде який чоловік, а я вже думаю, що то сухий. Йду й впріваю зі страху. Затріщало в лісі, а мені страх аж на плечі сів. Надлетіла ворона, а мені до голови знова інша думка. Ах! думаю собі, що зі мною за мара. Плюнув і доїзджаю до дому.

-- Не дурно кажуть, що страх має великі очі.

—Ану-ж, -- міркую собі, -- його занесло до моєї хати. Лишаю казанчик на возі і йду подивитися. Нема й душі в хаті. Як не дусну себе по чолі, аж залипало і сам до себе кажу: Який ти, Гриню, дурний та щей в своїй хаті.

Ще таки того самого вечера Гринько наполовину бараболь, натер, додав цукру і всього іншого, так як має бути, і поставив в полову, аби собі кисло. Та страх перед сухим в одноїому в голові, як шилом вертить. Якби так наднесло його, думає собі, то дві сотні давай. Але то не все. Жінка вийде з хати до шіпки, поню-

хає вітер, покрутить носом, помахає головою і каже до Гринька:

Гриньку, недалеко нашої хати є сконка.

Діти таксамо часто шохають коло шіпки вітер і кажуть, що сконка відкись прийшла.

Нюхає вітер і Гринько і перечить, що то не сконка. Потім вже сам-на-сам лучші шохає і в дусі потакує, що таки щось дуже та роціна роземерліла, як звичайно кисла, гнила бараболя.

Кажуть, що як смердить, то вже час варити, — думає собі Гринько.

Прийшов до казанчика, добуває його, а з під накривки вже тече.

Час варити...

Вже пізним вечером приніс він казанчик, — так, аби ніхто не видів — до хати, поставив на піч і почав варити.

Гей, чоловіче! — відзвивається жінка, — ти що, сконку вариш?

Свиням бараболю. Було троха гнилої..

Ой, бійся Бога, возьми той банячисько на двір. То так чисто якби сконка варилася, а не бараболя.

Затикає носа і втікає з хати. За жінкою біжать і діти та кричать:

Бррр, сконка!

Ой, тату, сконка!

- Ой, тату!...

— Ну, — подумав Гринько, — наварив я собі.

Взяв баняк, виніс з хати і висинав "сконку" свиням, при чим сильонув і сказав:

Як ти не пиріг, то не пирожнися.

— — —

На другий день рано жінка винесла безрограм їсти. Подивилася на них, заломила руки, та мерицій побігла до Гринька.

- Гриньку, наші свині поздихали! — каже вона та далі в іплач.

— Що, поздихали? — і леначе сто мурашок полізло попід його скіру.

— Та-ж кажу, що поздихали. Падоньку ти мій! Праценько моя! Потроїв гнилою бараболею свиней. От мені господар!

Зайшли до кучі. Гринько обертає на всі боки простягнутих підсвинків, штовхає, але вони не дають ніякої познаки життя.

Прикладали сусідів і ті орекли, що свині поздихали на якусь дивну заразу, бо не посиніли, ані не почервоніли.

— А що вони вчера їли?

— Гнилу, ніби трохи заморожену бараболю, похопився Гринько.

— От тобі їй є! Потроїлися!

## АПОЛІНАР НОВАК

---

— Відвезіть їх там в ліс і закопайте, щоби пси не розтягали стерва. Гринько так і зробив, але глибоко свиней не закопав і не присипав землею, лише прикрив ріцем, аби потім іх спалити.

Другого дня перед заходом сонця щось зарохкало коло Гринькової хати, і Гринько вибіг на двір. Підсвинки і стара льоха рохкали коло Гринька так як тоді, коли він виносив їм їсти.

Вибігла з хати з баняком в руці і Гриньчиха, дивувалася і радіда.

— Ну, і чи не диво, люде добрі? Чи не диво?

— Видно, що вони були лиш завмерли — сказав Гринько. — Дати їм квасного молока, то їх прочистить і не буде так гнилизна шкодити.

Льоха женаче у відповідь, рохнула, вибила з Гриньчишиної руки баняк і покотила його рилом в долину.

— А пропалабись, колись не здохла!

— Ех, якби так свині вміли говорити, — подумав Гринько, — тото булоби з мене сміху.

— Решта самогонці, думкою присягав. — Во-

## АПОЛІНАР НОВАК

---

на не варта того. Не дурно то кажуть, що від лихого то наберешся лише багато лиха.

Потім люде дивувалися, що Гринько, де лише була нагода, виступав немилосердно проти тих, що варили самогонку.

Коди сам чоловік затроює себе, то не розуміє того. Та случилося таке, що затроєні дурманом свині нагнали Гринькови до голови розуму.

Ціла пригода з безрогами була забулася, але Гринько розказав її по правді, як був дуже занедужав і думав, що буде вмерати.

Не дурно то кажуть, що гріх, так як і правда, мусить вийти на верх, як олива.



Т. Д. ВОЛОХАТЮК

T. D. WOLOHATYKE

Born 1898

Родився в Галичині в селі Циганах, бори-  
хівського повіту 1898 р. Служив в українській  
армії. До Канади приїхав 1923 р. Освіта серед-  
ня і богословський курс. Одружився з Марусею  
Матієць (Канад. уродженкою) 1926 р. перед ви-  
свяченням на українського автокефального  
православного священика. Працює як україн-  
ський автокефальний православний священик  
і місіонар Українського Православного Собо-  
ру св. Покрови в Винніпегу.

### У ГАЮ, ТЕМНІМ ГАЮ.

У гаю, темнім гаю,

Пташиночка співа - -

Я-ж плачу і ридаю,

Що доленька лиха.

Пташиночка щаслива,—

Мене-ж туга звялила.

Щебече соловейко—

В моїм серденьку жаль.

Серденько пробудилося  
У красному маю,  
Дівчину полюбило  
Як рожу у гаю.

Та нам лихая доля  
Забрала щастя й волю,  
Цебече соловейко --  
В моїм серденьку жаль.

Ідуть літа молодій,  
І часливі, дні весни.  
Мої солодкі мрії  
Розвіялись вони.

Минається зарання  
Те щастя- те кохання.  
Цебече соловейко --  
В моїм серденьку жаль.

Нас доля розлучає,  
Дівчинонько моя.  
Цебече иташка в гаю --  
Та плачу -- тужу я..

Бо молодість зівяне,  
Зіма у грудь загляне --  
А в нашому серденьку  
Останеться лиши жаль.

ФАРИСЕЯМ.

Не можете Богові служити і мамоні.  
Мт. 6:24.

Ви світло світові, ви сіль землі!—  
Учням Господня заповідь вістила.  
Друзі мої - - при мойому ділі!  
- - А вас темрявою полки цілі,  
І ваша цвіль серця народу вкрила.

Хай не манить вас фарисейський квас! —  
Остерігав покликаних Месія.  
Щоб не бувало двох облич у вас!  
— А в вас їх два, для себе і для мас,  
Святці ізверху, а у серці змії.

Один у вас Учитель, ви-ж брати!—  
Заповідав апостолам Син Божий.  
Цурайтесь поганської бути!  
— А в вас і срібні й золоті хрести,  
Присяги й митроноснії вельможі.

Не мир на світ прynіс я, але меч!—  
Син Чоловічий научав племенно.  
Щоб стала правда й кривда віч-на-віч.  
Ви-ж проповідуете без облич  
Коритись перед кривдою смиренно.

## Т. Д. ВОЛОХАТЮК

---

Христос сказав: Ірийшов я від Отця  
Зібрати овечки моого народу!  
За них як пастир я кладу життя!  
— Ви-ж овечки свої, гірш наймиття,  
Вовкам продаєте у загороду.

Любов Учитель вам заповідав, —  
Ви-ж чоловічі завети системи!  
І хто б у вас завіт Христа держав  
Та люд із пут темряви візволяв,  
На того в вас суди і анафеми!

Лукавій проводирі сліпих  
Що просвітити їх вам невигідно!  
Прокляття ви народу, що таких  
Сліпих проводирів діждав, німих  
У день спасіння, у пору пригідну.

## ВОСКРЕСНЕ МАТИ УКРАЇНА

Дарма раділи - ликували  
Лукаві Юдині сини,  
Що Правду на хресті розпяли  
І панувати-муть вони.  
Як зазоріла трета днина,  
Підняв Отець свого Сина.

Воскрес Христос! Устав із гробу,  
Кайдани смерти розірвав,

Її здаливші фарисейську злобу,  
І рапор любови підійняв.  
З темряви обману й неволі  
Засяяв він сонцем Правди й Волі.

Христос Воскрес! Та із могили  
У темної зневіри час  
Всесильно підніма і нас,  
Яких живцем похоронили.  
Ta з домовини забуття  
До нового зове життя.

І кличе: Стійте до загину  
За Істину, за Рідній Край!  
А вернете крайній рай  
Воскресне Мати Україна,  
Ta вже усміхнена, вільна  
Пригорне всіх дітей вона.

**У ГОРУ ЧОЛА ПІДНІМАЙМО!**  
(Пісня)

У гору чола піднімаймо!  
Ставаймо на козацький шлях!  
У бій за волю виступаймо,  
Хай задрожить москвин і лях!  
Ставаймо на козацький шлях,  
Хай задрожить москвин і лях!

Нехай росте борців дружина,  
Бо сурма грає: В ряд ставай!  
Усіх нас кличе Україна:  
У бій святий за Рідний Край!  
Бо сурма кличе: В ряд ставай!  
У бій святий за Рідний Край!

Нехай живе козацька слава  
Лунає по Вкраїні знов!  
Нехай дрожить Москва й Варшава  
І жах стинає вражу кров!  
Нехай козацька слава знов  
Жахом стинає вражу кров!

Нехай Дніпро і Сян говорять,  
І Тиса, і Кубань, і Прут!  
Хай з України в синє море  
Гадючу вражу кров несуть!  
Нехай Дніпро і Сян Прут  
У море вражу кров несуть!

Нехай росте борців дружина,  
Бо сурма грає: В ряд ставай!  
Усіх нас кличе Україна:  
У бій святий за Рідний Край!  
Бо сурма кличе: В ряд ставай!  
У бій святий за Рідний Край!

## ГРИГОРІЙ СКЕГАР



Dr. H. G. SKEGAR

Born 1891

Народився в селі Погорілівка, Буковина, 19-го січня 1891 року. До Канади приїхав в 1908 році. Перший рік перебув у Вінніпегу, а відтак поїхав до Британської Колумбії щукати щастя в золотих майнах. В зимі 1913 повернув до Вінніпегу.

ту та пішов до школи. Через 7 років літом учите-  
лював, а в зимі ходив до школи і приватно зда-  
вав іспити. В 1919 році перейшов до Злучених  
Держав Америки та записався на „Нортвестерн  
Університет.” В 1923 році покінчив цей універ-  
ситет і дістав степень Доктора Дентальної Хі-  
рургії.

Під час, як вів практику у Шікаго, допису-  
вав майже до всіх більших українських публіка-  
цій, магазинів та часописів таких як: „Українсь-  
кий Голос,” „Канадський Фармер,” „Новий  
Шлях” (всі в Канаді), „Свобода” (в Сполучених  
Державах Америки), „Діло,” „Життя і Знання,”  
“Вістник” (у Львові), „Час” і „Самостійність” (в  
Чернівцях). По англійськи дописував до науко-  
вих дентистичних журналів і був співавтором  
книжки „Дентістрі”. Оснував Товариство „Ук-  
раїнських Професіоналістів” (1933) та видав  
книжкою спис імен знаних українців, які покін-  
чили університети в Америці і Канаді. Написав  
книжку „ПО АМЕРИЦІ.” Дописує до журналу  
„Букс Аброад,” де міститься рецензії про літе-  
ратуру з цілого світа та зо всіх мов (тут др. Ске-  
гар веде українську секцію).

Найкраща частина Сполучених Держав Америки це стейт Каліфорнія. В півдневій частині Каліфорнії є пустиня Могаве (Mojave Desert — вимовляється Могаве). Простір тоді пустині виносить 15,000 квадратових миль. Її східний кінець починається там, де кінчиться Яр Дикого Коня (Wild Horse Canyon) проваллю Кагон (Cajon Pass) поміж горами Сан Бернардино і горами Сан Гейбріел (гори св. Вернарда й св. Гавриїла).

Ніде в світі не побачите таких пріманчivих природніх красок і такого прегарного повітря. Ніде в Америці не знайдете другого місця, де сонце гріє такою теплою життедайності. Ця пустиня визначається питомою красою даліких горизонтів, зеленовато-синього неба, голубих гір зі сніжнобілими верхівями, пурпурово-затінених ярів, вогнених заходів сонця, тихих зорянів ночей, чарівного сходу сонця й лагідного та чистого воздуху. Ця краса аж проситься, щоб її описати, щоб маляр передав її в оригінальних красках. Не дивно, що Пустиня Могаве до безземлі чарує кожного глядача своєю красою.

Для самого контрасту треба посунути колесо часу 30 літ назад та поглянути, як виглядав Великдень у ті часи на нашій Зеленій Буковині. Місяць травень. На дворі повна тишина, що аж дзвоном дзвонить у вухах. Сади — вишневі, яблінкові, морелі, акації зацвіли білим, червоними, жовтими й рожевими барвами. У воздухі запах квітів. Тишину перериває тъокання соловейка. Починає благословитись на світ. На горбку старенька церковця потонула між вишнями й яблінками повними свіжого квіту. Сумерк тільки розвівається. Бачите два ряди кошеликів довкола церкви, а в них паски, писанки, ковбаси, печені ягніта чи поросята, сир, масло, та всяка всячина, якою богатий наш Великдень. І в середині церкви й надворі повно народу. Виходить пан-отець з кропилом в руках святити паски. Пять дзвонів на дзвіниці не втихають. Священик і дяк з цілым гуртом піддячих і співаків, процесія, нарід обходять церкву три рази, співаючи воскресні пісні. Посвятили паски. Надворі метушня. Кожен халпає свій кошелик і спішить домів. Сонце вже зійшло та обцілувало церковні бані. Кожна хата в селі вибілена й підведена синьою фарбою. Присли затеньковані. В хатах, на лавках

лавники, а на столах обруси домашнього виробу. Світлиця прибрана чепурніше. Всі подушки повбирали в вишивані пошевки, за сволоком багато сушеного зілля, образи обтикані ватськом і гвоздиками, а стіл під образами аж вгинається від всякого печива.

Сідаємо за стіл. Батько на покуттю, — се почетне місце при столі. "Діти мої," — починає батько, — "сегодня наш Великден. Витаю вас словами Христос Воскрес! Це є одно свято в році, коли вся родина повинна засісти до свяченого. Але одного вашого братчика бракує поміж вами, бо він поїхав в далеку Канаду..."

Батькові урвався голос. Мама голосно заплакала. З Великодніх Свят зробився похорон. Усі при столі втирають сльози. Я ще малій і дивуюсь, нашу цеї церемонії танцю на Великдень. З часом всі втихомирилися і починаємо їсти. Діляться свяченим яйцем і споживають інші святочні ласощі. По сніданку всі співаємо Христос Воскресе. Я виходжу в город, лягаю під корчм ялівцю (це здається був одинокий корчм ялівцю на ціле село Погорилівку). Руки підібрав під голову й дивлюся на високу гору за селом і на лазуреве, спокійне небо. Під небесами лунає гомін дзвонів, які не втихають.

Огороди вже зазеленілись. Сади зацвіли, акації запахли. Маївки (зелені, великі мухи) роями перелітали, хрущі бреніли, пташки співали, а сонце гріло її своїм теплом вколісувало до сну. (Бо в ночі перед Великоднем мало хто спить). Здавалось, що всі природні елементи призначенні до того, щоб зробити рай на землі. Серед того всього я заснув.



Від того буковинського Великодня минуло багато часу. Багато води поплило в синє море, багато горя бурею перевалилось через рідні землі. Багато дечого її пережив за той час. Я поїхав у світ за очі шукати кращої долі. Але жаден Великдень на чужині не запав мені в пам'ять так, як оцей на Пустині Могаве. Був час, що мені й знати не було як, коли припадає Великдень. Було це в далекій Бритиш Колумбії через п'ять літ. Коли вже пережив тричвертини життя, судилось мені відсвяткувати Великдень 2-го травня 1937 р. на каліфорнійській пустині, на хуторі громадян Орликів.

Хутір Орликів положений на збочах гір св. Гавриїла, одну милю вище, як площа міста Лос Анджелес. Через вікна, зі світлиці, бачите

## ГРИГОРІЙ СКЕГАР

---

і найнизче місце в Сполучених Державах Америки, тобто Мертвє Озеро. Воно лежить 300 стіп низче плеса моря. Бачите також найвищий шпиль гір Мавнт Гвітній, що сягає 14,502 стіп, тоб то 2 і  $\frac{3}{4}$  милі висоти. Ціла пустиня, як далеко бачить око, --- простір від гір св. Гавриїла аж до гір Оро на північ, і від гір Тагачапі із заходу до гір Сан Бернардіно на сході, яких 1,500 квадратових миль простору, --- поросла корчами ялівцю і двома родами юкка (Yucca Mohavenea) а поміж цим повно різномірних квітів. Чим вище під гори св. Гавриїла, тим більше третього роду юкка (Yucca Whippley), що стоять иначе 15-стопові куделі зацвилі на біло, як сніг. По обох боках повно червоних дзвіночків (Mariposa) білих у день а червоних у ночі (Evening Primrose). На перших верхах гір св. Гавриїла знайдете дуже рідку ростину, що росте лише в трьох місцях на світі, снігову квітку (Sarcodes Sanguinea).

Неділя 2-го травня 1937 р. Український Великдень. Надворі стоїть теплий, тихий та по-гідний день. І юкки й квіти наповнили опянюючим запахом воздух. Над городом і хатою перелітають дикі голуби. В городі розкішно розвилася рожа, а до неї кожного ранку прилітає

калібрік (науково: Trochilidae).

До церкви ми не ходили й паски не святили. Чому? Дуже проста річ, — тут немає української церкви. Найближчий сусід віддалений пів милі, почта 6 миль, більше місточко 36 миль, а Лос Анджелес 93 милі. Але паску громадянка Орлик таки спекла та приготовила цілий святочний обід по старо-крайовому. Вона надніпрянка, але звичаї нашого народу на всіх землях України або однакові, або дуже схожі.

Посідали за стіл. Господар дому в доброму настрою й починає філософувати: "Український Великдень, чи він тепер на рідних землях такий гарний, повний щастя, як колись бувало?" Мовчанка. Відчуваєш, що веселий настрій уступає місце якимсь сумовитим думкам. Кожне з нас свої думки снує. Ми свідомі, що щасливі часи минулись, — бодай для нас дорослих, — а для дітей? ... А хто там його знає, — не знаючи минулого, вони може втішаються святами так, як колись ми втішалися ... Може й байдуже їм, що тепер не рідною мовою співають Христос Воскресе. Може й обливаного понеділка не буде ... — Господар продовжує: "Дай Боже, щоб ми ще діждали других Вели-

## ГРИГОРІЙ СКЕГАР

---

кодніх Свят, --- Христос Воскрес!" — Ми по-  
соловіли. Сльози закрутились в очах. Але ко-  
жне з нас відповіло: „Дай Боже, — Воістину  
Воскрес!"

І по старому звичаю святкували українсь-  
кий Великдень цілих три дні . . .

17.1.1919

ТЕТЕЯНА КРОЙТЕР (Шевчук)



T. KROITOR

Born 1904

Родилася 5-го лютого 1904 р. в селі Сушно, повіт Радехів на Західній Україні. До Канади приїхала 1905 р. з родичами, котрі замешкали на фармі в Канорі, Саск. Вищу школу і учительську (нормал) покінчила в Саскатуні. Після того учителювала через 12 років в народніх

школах в Саскачевані. В часі учительування покінчила три роки університетських студій через кореспонденцію в Квінз Університеті в Кінгстон, Онтеріо. За діточих часів читала все, що попало під руки в українській, польській, а пізніше—в англійській мові. Кромі писменства інтересувалася музикою.

Почала друкувати свої твори р. 1922, в газетах „Український Голос,” “Канадійський Фармер,” “Канадійський Українець.”

Деякі поезії видруковано в Жіночій Долі” (Коломия; р. 1926) та у “Вістнику” (Львів, 1929).

В англійській мові друкувала в:  
“Free Press Prairy Farmer,” “American Foreigner,”  
“Youth of Today,” “McFayden Publications”

### ВЕСНА

Весна! Весна вертає знов,  
Вертає час життя обнов,  
Нова енергія кружить  
Солодкий душу чар пянить,  
Встають зі сну знов всі приспані мрії  
Знов успіху певні і повні надій.

Весна! Й так нині як колись  
Манить мене вона кудись  
Хотяй життя недавно ще  
Здавалось сіре і скучне,  
Зустрівши витаю я цвітку у полі  
Немов вістуна щастливішої долі.

Богине пишна, о Весно,  
Рітаєш й твориш не одно.  
Тебе й мені просить прийшлось  
Весно, ріши для мене щось,  
Щоб те, що все було моїм ідеалом  
Й на далі остало серця моого паном.

1925, Саскатун.

## ДО ЗВУКІВ ТВОЕЇ СКРИПКИ

Чому так сумно нині граєш  
І серце в саме дно раниш?  
Чому жалі всі виливаєш?  
Чому в незнаний світ маниш?

Чи тямиш ти ту літну нічку  
Як все дрімало тихим сном,  
Лиш ти і я ходили в двійку  
Сумерком вкритим хідником?

Як клени тихо шепотали,  
Тремтіли легко їх листки,  
А ми ще тихше розмовляли,  
Чарівні були в нас думки.

І ти відкрив передімною  
Огонь, що в серденьку палає,  
І впала іскра в душу мою  
І в ній огонь горіти став.

Тебе обляв рожевим чаром,  
Горіла в серці кров моя,  
Хоч знала я що все те даром,  
Твоєю вже не буду я...

Нащож так сумно нині граєш  
І будиш дум приспаних рій?  
Нащо серденько мое краєш  
Втрачений ідеале мій?

1925, Саскатун.

### ХОЧУ ЖИТИ

Хочу жити й відчувати  
Хоч-би тільки біль самий.  
Краще це, як отупіння —  
Краще це, як стан сонний.

Хочу жити й відчувати  
Хоч-би докори самі.  
Хочу жити і співати,  
Хоч пісні мої сумні.

Хочу, щоб душа у мене,  
Мов ті струні скрипкові,  
Все здрігалась й відзвивалась  
На вражіння життєві.

Не скорюся я—не стліє  
У життєвому огні  
Те, що твердше від терпіння,  
Те, що божеством мені.

1928, Тіодор, Саск.

### САМІТНІСТЬ

Оловянє небо нависло журбою,  
А вітер лютує і свище і дме,  
Пінистії хвилі метають собою  
На річці, що десь в невідоме жене.

На хвилях бурливих човенця видніють.  
Маленькі безрадні на бистрій воді,  
Тонуть, виринають та буються як вміють,  
Щоби не втонути, не згинуть на дні.

На кожнім човні є людей одна пара,  
У нього задума тяжить на чолі,  
Ї-ж не лякає ні буря ні хмара  
Так довго, як руки його на веслі.

А ж он, з поміж виру човен виринає,  
Ним грається буря, глумиться ріка,  
Одного лише пасажера він має,  
Веслує біленька жіноча рука.

А хто-ж це та жінка? Полиняле личко,  
Засмучені очі, скорботні уста,  
В буйному волоссю сріблину вже видно,  
Чи знаєте може хто жінка отта?

## ТЕТЯНА КРОЙТЕР (Шевчук)

---

В тім погляди наші якось себе стріли,  
Мене опустила вся сила моя,  
Ми довго і вперто на себе гляділи...  
В душі я ридала: Це-ж я, ох, цеж я!

Квітень 1929, Борджис, Саск.

## МИРОСЛАВА ЛАЗЕЧКО



MYRA LAZECZKO

Born 1920

Уродилася 12 лютого 1920 р., у Винніпегу. Тут же перейшла науку в публічній і високій школах. Року 1938 укінчила курс журналізму при Каліфорнійському університеті; студіювала визначних англійських поетів, техніку роману (новелі), оповідань, англійського стилю ком-  
144

## МИРОСЛАВА ЛАЗЕЧКО

---

позиції, психольогію і теольогію. Українську науку діставала дома і в рідній школі при церкві св. Покрови у Винніпегу. Пише, покищо, виключно англійською мовою. Перші її вірші зявилися друком в газеті „Винніпег Фри Прес“ року 1934.

**ТВОРИ.** М. Лазечко пише головно короткі (ліричні) поезії, хоч також ставить своєю метою написати великий роман. До цього часу зявилося в друку поверх 100 її поезій. Друкувались вони в різних канадійських, англійських і американських виданнях.

**ОЦІНКА ТВОРІВ.** Року 1935 дістала першу нагороду від конкурсу шкіл Манітобської провінції за нарис „Лоялісти об'єднаної імперії“; р. 1936 дістала другу нагороду від подібного конкурсу, за нарис „Канадійський Арктик“; діставала рік за роком перші нагороди за різдвяні вірші від „Винніпег Фри Прес“; її поезія „Крисмес Візіон“ була читана через радіо в лекції „Нові канадійські поети“; її поезія „Осінь“ була вибрана для американських антольогії „Пебар Антолоджі“ та „Імпортент Америкен Поетс,“ також поезія „Вечір“ була вибрана для представництва Винніпегу в лондонській антольогії „Спринг Антолоджі,“ що презентувала „живих поетів світу.“

VISION...

I am the prophet of Ukraine,  
The echo of Liberty's refrain;  
I am the soul of the prince of men,  
And the vast, formidable form, which awaite  
A thousand hopes, with a thousand fates,  
At the shore of a nation's majesty.  
And, O, ye tides of tranquillity,  
When shall ye sweep  
From the mighty deep,  
In a terrible tempest of conquering power:  
When the earth and sun, in a thunderous hour  
Resolve, to the motion of sea and storm;  
And, in the eclipse of dire distress,  
The amber circle of loveliness  
Floods, with emotion, and triumph, the heart,  
Which once was pierc'd with the enemy's dart.

I am the prophet of Victory's star,  
Which dreams, like a child in the arms of night;

I am the birth of love, and light,  
The crimson of heaven's celestial bar;

The ivory of cherry petals blown  
Along the strand of the peasant's home;  
The gold of the mellow crops, and the shade  
The midnight dusk of a maiden's braid,  
As she leans like a poplar leans to the sky,

Plaiting her hair with trembling hands,  
And weaving Lalina in scarlet bands.

I am the prophet upon the hill,  
Where the graves of my sons are mouldering still;  
I am the calm of the ocean's swell,  
Where a sorrowing woman and children pray  
'Gainst the sinking horizon of yesterday...  
The mother shall waken to dream her dream,  
And the maiden, at sunset, shall kneel at the stream;  
She shall bind up her locks with a kerchief white,  
And seek out her lover in the realm of night.  
Star of the valley, thy gleam illunes  
A thousand hopes of a thousand dooms.  
Such is thy birthright to Christ, the Lord...  
His spirit is strenght as the holy sword.  
Know ye, thy nation, Ukraine, is re-born,  
In the world's awakening this Christ Child's morn.

### LOSS

Better that you were dead, better that you were  
dead,

Beneath a foreign flag that lies unfurled  
Across your body,

And your browned strong fingers curled  
As if to hold and cling

To some pale shadowy thing,

Death's dark wing;

And your fair head

Turned like a small boy's sidewise in his sleep,  
With the black sun upon its gold,

Changing the light to darkness wave on wave;

Better to see you sleeping in a grave

Like spring rain rotting deep into the earth,

Than thus to lose you, living, to the living world,  
instead

Of to the kindly dead.

Better that it were so, better that it were so,

Then you would never know

Any but my lips closing on your own,

Any but my limbs warming you to life,

And after

All of youth's laughter

Be floated in dust, be scattered far, far blown;

And on the white hills

All of desire spills,  
Into an ocean of forgetfullness,  
And the wide skies  
In thunder bend and break,  
You will awake.  
You will look up and lift your eyes  
From the cold tombs of resurrection raise,  
Waiting to be acknowledged, to be praised,  
I will bend over you and kiss your lips  
With a sharp kiss that staggers like a sword,  
Thrust in the heart's deep scabbard. Each false word  
Shall be plunged in your breast down to the hilt,  
The red blood spilt.  
Better that you were dead, better that you were dead  
Than I should lose you living, to the living bless'd  
Better that it were so, that I could watch  
And never give you rest.

---

### SPIRIT-LOVER

I found him in the Songs of Solomon,  
My spirit-lover come from Amana,  
Where violet-trellised vines their lattice draw  
Across the white cloud-windows of Hermon,  
Gardens of spikenard—scented fruits I saw,  
Myrrh-misted aloe orchards in Sharon,  
And lily valleys where the honey dove  
Seeks out her mate, as I sought out my Love.

He is the sculptor of my naked clay,  
His touch shapes soft the ivry rose-blush limb;  
He breathes and life quick-silver courses through  
My passive body, waking me to him:  
Passion is night that overwhelms the day,  
Strange passion that familiar, is still new,  
Though love has grown already intimate.

Here where the winepress of Delight was tread,  
In arbors amythyst our marriage-bed  
Is fashioned. Low beside the languid stream  
We lie in silence looking to the sky.  
Watching the swallows past out vision fly,  
O'er the horizon of eternity.

## МИХАЙЛО ПЕТРІВСЬКИЙ



MICHAEL PETROWSKI

Born 1897

Родився біля Перемишля, Західна Україна,  
15-го листопада, 1897 р. із країцої верстви се-  
лян.

До Канади прибув з родичами з початком  
1912 р., які осілись у Вінніпегу, а відтак на

## МИХАЙЛО ПЕТРІВСЬКИЙ

---

фармі у східній частині провінції.

В 1917 р. перебрався до Торонто в Онтерії, де, поза Ошавою і виїздами до Злучених Держав і других частей Канади, найдовше пережив.

Свою освіту почав в Старому Краю, а в Канаді за молодших літ працював.

1921 року М. П. подавсь до Злучених Держав Америки, в околиці Нью Йорку, де вступив до колегіяльної школи, яку по чотирьох літах укінчив, а потім в Дубюк, Ійова Університеті докінчив свої академічні студії.

### Літературна праця.

Свою літературну працю М. П. почав в 1917 р. поміщуючи вірші в „Українському Голосі.” „Канадійський Жених” після вийшла 1918 р.

1927 р. написав новелю п. з. “Магічне Місто.”

Поза тим написав децо коротких оповідань, які містив “Кан. Фармер,” і 5 чи 6 діточих оповідань. і т. ін.

В англійській мові статті і короткі оповідання містили “Toronto Star,” “Canadian Forum,” і другі; “The New Canadian” (що виходив у Вінніпегу) “Ukrainian Weekly.” що виходить в додатку до „Свободи.”

Першу новелю в англійській мові п. з. "The Flames of Hate" видрукував серіально "The Oshawa Daily Times."

Друга новеля п. з. „Тайна Срібного Остріва” друкувалася в „Українському Робітнику” 1935 року.

В Календарях “Канад. Фармера” з'являлися дрібні праці автора за останніх пять літ.

### THE HOUSE OF THE GODLESS

Life was hushed... The city of Toronto still slumbered under the magic mantle of the night in absolute oblivion of the nocturnal grandeur and mystery haunting behind that curtain the King of Night had spread: the glorious canopy of light and blue, the filmy isles of the Milky Way, and that luminous night mystic, the moon, swelling over the towering skeletons of the skyscrapers, with his weird shadows embracing the pierceing church spires in a veil of melancholy, or else shifting with the languid city lights in a fantastic dance.

The reign of the King of Night was not however supreme. The spell, the stillness, was inadvertently broken by the Big Ben perched high in the tower of the city hall. His face brightly illuminated, the

mechanical custodian of Father Time kept a faithful watch over the slumbering city, disregarding the pale sky wanderer and the compelling beauty of his starry pathway. Like the old town crier of yore, the Big Ben noted each minute, and the passing of each hour was announced with a mighty "boom" of his metallic lungs, proclaiming to all that all was well... that with another mighty stroke of his bells the sun would dawn to bid the Night Wanderer, the moon, a good-bye and to dispell the ghostly shadows of the night... that the golden gleams of the sun would revive the hushed life to fresh vigor and bustling animation: for the moon already hung low over the snow-capped roofs, and the first flashes of dawn would soon kiss the somber heads of the towering landmarks.

And sure enough... the Big Ben on the tower of the city hall boomed five thundering strokes. The red granite structure trembled uneasily while the swelling peals rumbled over the haphazard roofs of the dormant city in order to spend themselves in the dying echoes amid the canyons of the massive giants in the mid-town section, or roll along unheedingly over the crumbling depression of Chinatown, the flat roof of the colossal armoury with its mighty walls and turrets immersed in gloomy darkness, and the nondescript houses clust-

ering around the city hall. Orientals, Hebrews, Italians, Ukrainians, and many other races of this mosaie Canada now slumbered peacefully in this particular section.

The tolling sounds of the Big Ben echoed with a particular emphasis over the house standing in abject abandonment in the shadows of the great armoury, on the very verge of Chinatown. The frozen panes of the windows nervously droned at the sudden disturbance as the peals of the tower clock stole through their crevices, and creeping in the darkness, found their way in the ears of Magda Komar, sleeping beside her husband, Ivan.

There was a stir within. A yellow murky light soon flickered from a gas jet and revealed to the retiring moon, shamelessly peeping through the unfrosted patches of the window, a shivering little woman, hastily putting on parts of her clothing. For it was Magda's whimsical fortune to rise up that early in the morning, in a room gripping with cold and musty rancid air. By a force of habit she turned her grim face toward the huge bulk that was Ivan, stretching along the better part of the bed where he snored like a blacksmith's bellows. Her doleful brown eyes that were overcast with brooding sadness, not unlike the autumn about to drip with rain, glinted over the snoring bulk. A

bitter grimace flitted over her dark consumptive face. The frail body shuddered from the bleak February chill and, perhaps, from the cringing thought lurking behind that grimace.

Almost subconsciously it now dawned in her mind that she was shivering from cold throughout the night and that her brief slumber in effect was but a painful daze, a nightmare. There were other mortifying recollections suddenly aroused in her memory. But she loathed to dwell upon these ugly things. What was the use... Ivan will always be Ivan! In spite of herself, Magda bent over the bed and tucked the slim part of her blanket about her husband.

"Now you can have the whole of it," she murmured derisively, and reflected on the habit of Ivan to monopolize the blanket as well as everything else within the thrust of his huge hands.

## ЗМІСТ.

Вступ	5
Т. Федик	7
С. Ковбель	15
О. Івах	25
Д. Гунькевич	36
М. Кумка	41
І. Павчук	49
І. Новосад	52
А. Пруська	56
М. Адамовська	61

К. Новосад	68
С. М. Дорощук	73
М. Крипякевич	79
В. Тулевітрів	88
М. Мандрика	95
А. Господин	108
А. Новак	114
Т. Волохатюк	122
Г. Скегар	128
Т. Кройтер	137
М. Лазечко	144
М. Петрівський	151

